

Síly a prostředky Armády České republiky vyčleňované k řešení mimořádných událostí

Andrea Šebková

Bakalářská práce
2025



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Andrea Šebková
Osobní číslo:	L22164
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Síly a prostředky Armády České republiky vyčleňované k řešení mimořádných událostí

Zásady pro vypracování

1. Na základě domácích a zahraničních dostupných zdrojů zpracujte teoretickou část zaměřenou na problematiku nasazení sil a prostředků při řešení mimořádných událostí.
2. Zpracujte analýzu vyčleněných sil a prostředků využitých při vybrané mimořádné události.
3. Na základě výsledků analýzy navrhněte případná opatření ke zlepšení stávajícího stavu.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ČESKO. 2000a. *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů – znění 1. 1. 2024*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2024 [cit. 21. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.
 2. ČESKO. 2000b. *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) – znění od 1. 1. 2024*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2024 [cit. 21. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>.
 3. ČESKO. *Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému: Stav k 1. lednu 2023*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Č. j.: MV-215844-1/PO-IZS-2022.
 4. NATO: *Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre*, 2024. Online. NATO. 26 Aug. 2024. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm. [cit. 2024-10-21].
 5. VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Druhé, upravené vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. *ISBN 978-80-246-5067-8*.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ivan Princ**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem řádně citovala; v případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 2.5.2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá analýzou sil a prostředků Armády České republiky, které jsou vyčleňovány k podpoře Integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí, se zvláštním zaměřením na povodně. Hlavním cílem této práce je zhodnotit připravenost a schopnost efektivního nasazení těchto sil a prostředků a zároveň navrhnout opatření, která by mohla přispět ke zefektivnění jejich využití v praxi. Ke zpracování byly aplikovány metody literární rešerše, explanace, komparace a analýzy. Výsledky provedené analýzy ukazují, že Armáda České republiky představuje v krizových situacích významnou oporu, avšak určité rezervy přetrvávají zejména v oblasti rychlosti nasazení a koordinace se složkami Integrovaného záchranného systému. Navržená doporučení mohou přispět ke zvýšení celkové akceschopnosti a připravenosti systému ochrany obyvatelstva v kontextu povodňových událostí.

Klíčová slova:

Integrovaný záchranný systém, Armáda České republiky, mimořádná událost

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the analysis of the forces and resources of the Army of the Czech Republic, which are allocated to support the Integrated Rescue System in dealing with emergencies, with a special focus on floods. The main objective of this thesis is to evaluate the readiness and capability of effective deployment of these forces and resources and at the same time to propose measures that could contribute to their more effective use in practice. The methods of literature search, exploration, comparison and analysis were applied. The results of the analysis show that the Army of the Czech Republic is a significant support in crisis situations, but certain reserves remain, especially in the area of speed of deployment and coordination with the Integrated Rescue System. The proposed recommendations may contribute to increasing the overall operational capability and preparedness of the population protection system in the context of flood events.

Keywords:

Integrated Rescue System, Army of the Czech Republic, emergency event

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Ing. Ivanu Princovi, svému vedoucímu bakalářské práce, za jeho odborné vedení a vstřícnost. Během celého procesu psaní práce byl vždy ochoten mi pomoci a zajistit potřebnou podporu, přičemž neprobíhaly žádné časové prodlevy. Jeho přístup mi umožnil práci úspěšně dokončit v termínu, a za to mu patří mé díky.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PRÁVNÍ NORMY A RÁMEC PRO ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	13
1.1 EVROPSKÉ NORMY	13
1.2 ČESKÉ PRÁVNÍ NORMY	15
2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	17
2.1 ROZDĚLENÍ SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	17
2.2 ÚSTŘEDNÍ POPLACHOVÝ PLÁN INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	18
3 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	20
3.1 PRÁVNÍ RÁMEC.....	20
3.2 STRUKTURA ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	22
3.2.1 Generální štáb.....	22
3.2.2 Velitelství pro operace	23
3.2.3 Velitelství pozemních sil.....	23
3.2.4 Velitelství vzdušných sil	24
3.2.5 Velitelství informačních a kybernetických sil.....	25
3.2.6 Velitelství teritoriálních sil.....	26
3.2.7 Velitelství výcviku – Vojenská akademie.....	26
3.3 SOUČINNOST SE SLOŽKAMI IZS	27
3.4 VYČLEŇOVANÉ SÍLY A PROSTŘEDKY V RÁMCI IZS	27
4 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	30
4.1 NATUROGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	30
4.2 ANTROPOGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	30
5 POVODNĚ	31
5.1 PŘIROZENÉ POVODNĚ	31
5.2 ZVLÁŠTNÍ POVODNĚ	32
5.3 STUPNĚ POVODŇOVÉ AKTIVITY	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
6 ANALÝZA VYČLENĚNÝCH SIL A PROSTŘEDKŮ VYUŽITÝCH PŘI VYBRANÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	35
6.1 SÍLY A PROSTŘEDKY PRO POMOC TECHIKOU	35
6.2 SÍLY A PROSTŘEDKY PRO ZABEZPEČOVÁNÍ SJÍZDNOSTI	42
6.3 SÍLY A PROSTŘEDKY PRO TERÉNNÍ A ZEMNÍ PRÁCE.....	42
6.4 ZDRAVOTNICKÉ SÍLY A PROSTŘEDKY	43
6.5 VETERINÁRNÍ SÍLY A PROSTŘEDKY	45

6.6	LETECKÉ SÍLY A PROSTŘEDKY PRO ZÁCHRANNÉ PRÁCE	46
7	POROVNÁNÍ VYČLENĚNÝCH SIL A PROSTŘEDKŮ ARMÁDY ČR V ÚSTŘEDNÍM POPLACHOVÉM PLÁNU IZS Z LET 2023 A 2025	53
8	NASAZENÍ ARMÁDY PŘI POVODNÍCH V ROCE 2024	55
9	VÝSLEDKY ANALÝZY	58
	ZÁVĚR.....	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	66
	SEZNAM TABULEK.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	68

ÚVOD

Mimořádné události představují vážné ohrožení bezpečnosti obyvatelstva i kritické infrastruktury, a proto je jejich zvládnutí klíčovou součástí krizového řízení. Vedle základních složek Integrovaného záchranného systému v těchto situacích významně zasahuje také Armáda České republiky, která svými vyčleněnými silami a prostředky doplňuje kapacity civilního sektoru. Výběr tématu této bakalářské práce byl motivován rostoucí potřebou rychlé a účinné reakce na mimořádné události, zejména na častější přírodní katastrofy, jako jsou povodně.

Využití armádních kapacit při řešení nevojenských krizí je dnes aktuálnější než kdy dříve. Přestože je role Armády České republiky při ochraně obyvatelstva pevně zakotvena v právních předpisech a strategických dokumentech, praxe ukazuje, že efektivní koordinace a operativní využití těchto sil naráží na určitá organizační a kapacitní omezení.

Hlavním cílem této bakalářské práce je na základě analýzy vyčleněných sil a prostředků Armády České republiky, které mohou být využity při záchranných a likvidačních pracích v souvislosti s vybranou mimořádnou událostí, navrhnout případná opatření ke zlepšení stávajícího stavu. K naplnění tohoto cíle byly vymezeny dva dílčí cíle. Prvním je zpracovat teoretickou část zaměřenou na problematiku nasazení sil a prostředků při řešení mimořádných událostí, a to na základě dostupných zahraničních i domácích zdrojů. Druhým dílčím cílem je provést analýzu vyčleněných sil a prostředků využitých při vybrané mimořádné události.

Pro zpracování práce byly použity metody literární rešerše, analýza, komparace, explance, indukce a dedukce.

Očekávaným přínosem práce by měl být ucelený pohled na možnosti využití armádních sil při řešení mimořádných událostí, odhalení slabších míst v současném systému a také návrh opatření, která by mohla vést ke zvýšení připravenosti a pružnosti zásahových týmů. Výsledky by tak mohly posloužit nejen v teoretické rovině, ale také jako podklad pro tvorbu praktických krizových plánů a opatření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ NORMY A RÁMEC PRO ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Právní úprava představuje nezbytný základ pro efektivní zvládání mimořádných událostí (dále v textu pouze „*MU*“). Pravidla a povinnosti stanovené národními i mezinárodními dokumenty určují, jakým způsobem se v souvislosti s těmito událostmi postupuje a kdo nese odpovědnost za jednotlivé kroky. V následující části je proto popsán soubor klíčových právních norem na národní i evropské úrovni, které ovlivňují systém ochrany obyvatelstva.

1.1 Evropské normy

Jelikož je Česká republika součástí Evropské unie (dále v textu jen „*EU*“) a Severoatlantické aliance (dále v textu jen „*NATO*“), je oblast řešení mimořádných událostí ovlivněna nejen vnitrostátními předpisy, ale také pravidly a iniciativami na evropské úrovni. V této části je přiblíženo, jak jsou jednotlivé státy vedeny ke spolupráci a vzájemné pomoci při zvládání krizových situací, a jaké prostředky jsou za tímto účelem vytvořeny.

Mechanismus civilní ochrany Unie

Tento mechanismus byl zřízen na základě rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU, které umožňuje členským státům Evropské unie lépe spolupracovat a efektivněji reagovat na katastrofy, a to jak uvnitř, tak vně území EU. Hlavním cílem tohoto mechanismu je podpora, koordinace a posílení činností členských států zaměřených na prevenci, připravenost a reakci na přírodní i antropogenní katastrofy. Mechanismus civilní ochrany Unie zahrnuje 27 členských států Evropské unie a několik dalších zemí, včetně Černé Hory, Islandu, Norska, Srbska a Turecka. Mezi základní prvky tohoto mechanismu patří Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události (dále v textu jen „*ERCC*“) a Společný komunikační a informační systém pro mimořádné události, (dále v textu jen „*CECIS*“). Díky těmto dvěma nástrojům je možné účinně koordinovat a komunikovat o poplávce a nabídce pomoci, jakož i efektivně organizovat přepravu této pomoci. (Hasičský záchranný sbor České republiky, © 2025a; Evropský parlament a Rada, 2013)

RescUE

Evropská komise provedla aktualizaci mechanismu civilní ochrany Evropské unie a zřídila systém rescEU, jehož cílem je dále chránit občany před katastrofami a efektivně zvládat vznikající rizika. RescEU byl ustanoven jako strategická rezerva evropských kapacit

a zdrojů určených pro reakci na mimořádné situace, přičemž veškeré výdaje spojené s touto činností jsou plně hrazeny z rozpočtu Evropské unie.

Tato rezerva zahrnuje flotilu hasičských letadel a vrtulníků, zdravotnické evakuační letadlo a množství základních zásob, které zahrnují polní nemocnice, dopravní prostředky, energetické zdroje, přístřeší, kritické zdravotnické potřeby a vybavení pro zvládání chemických, biologických, radiologických a jaderných (dále v textu jen „*CBRN*“) hrozeb. Rezervy program rescEU jsou strategicky rozmístěny na vybraných místech v rámci 22 členských států a partnerských zemí. (European commission, ©2019)

Evropská rezerva civilní ochrany

Evropská unie zřídila Evropskou rezervu civilní ochrany (dále v textu jen „*ECPP*“) s cílem zvýšit účinnost spolupráce mezi členskými státy při reakcích na katastrofy a mimořádné situace. Tento mechanismus umožňuje rychlou a koordinovanou pomoc v případě přírodních nebo antropogenních katastrof, což přispívá ke zvýšení efektivity a připravenosti evropských reakcí na krizové situace. Kromě členských států EU se na tomto mechanismu podílejí také další země, které mají možnost dobrovolně poskytovat zdroje civilní ochrany po dobu jednoho či více let. Tyto zdroje zahrnují odborníky a vybavení, jež jsou připravena k okamžitému nasazení do oblastí postižených katastrofou. Klíčový význam tohoto mechanismu spočívá v jeho schopnosti umožnit okamžitou reakci na žádosti o pomoc ze strany postižených zemí. V kritických okamžicích je nezbytné, aby byla reakční kapacita EU rychle a efektivně aktivována s cílem posílit místní úsilí v oblasti civilní ochrany.

Evropská rezerva civilní ochrany zajišťuje efektivní a kvalitní operace prostřednictvím certifikačního procesu, jenž ověřuje, že všechny nasazené týmy a jejich vybavení splňují přísné standardy. Tento proces zahrnuje cvičení, která simulují katastrofy, během nichž je hodnocena schopnost týmů účinně reagovat. Evropská komise, ve spolupráci s národními odborníky, dohlíží na certifikaci a financování tohoto procesu, což zaručuje vysokou úroveň připravenosti a reakce při mezinárodním nasazení. (European commission, ©2021)

Euroatlantické centrum pro koordinaci reakce na katastrofy

Hlavním mechanismem civilní reakce NATO na mimořádné události je systém Euroatlantické centrum pro koordinaci reakce na katastrofy, anglicky The Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (dále v textu jako „*EADRCC*“), který je dostupný všem spoje-

neckým a partnerským zemím. Tento systém jim může poskytnout podporu při reakci na přírodní i antropogenní katastrofy, stejně jako na další mimořádné události včetně či teroristických činů a kolektivní ochrany.

EADRCC sídlí v Bruselu a je složeno z malého týmu odborníků, který lze v případě krize rozšířit. Úzce spolupracuje s národními experty v oblasti civilní ochrany, kteří jsou schopni poskytovat specializované poradenství v případě rozsáhlých katastrof.

V nouzi může postižená země NATO nebo partnerská země požádat o pomoc prostřednictvím EADRCC, které koordinuje žádosti a zajišťuje rychlé dodání pomoci ve spolupráci s orgány civilní ochrany a vojenskými složkami NATO. Centrum rovněž může koordinovat vojenskou pomoc v případě katastrof a poskytovat situační přehled pro efektivní rozhodování. Centrum hrálo klíčovou úlohu v reakci NATO na pandemii COVID-19, v poskytování pomoci Ukrajině během ruské invaze, v podpoře Turecka po zemětřesení v roce 2023 a v evakuaci afghánských občanů v roce 2021. (North Atlantic Treaty Organization, 2024)

1.2 České právní normy

Klíčovou normou pro koordinaci složek IZS během mimořádných událostí je „*zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*“. Tento zákon definuje základní pojmy, stanovuje složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, stejně tak jako práva a povinnosti státních orgánů a samosprávy. Samotný pojem integrovaný záchranný systém je třeba vnímat jako „*koordinovaný postup složek při přípravě na mimořádné události a při realizaci záchranných a likvidačních prací*“. (Česko, 2000a)

Rámec pro krizové řízení, použitelný při mimořádných událostech, jako jsou přírodní katastrofy nebo technická selhání vymezuje „*zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*“. Tento zákon specifikuje postupy, které je nutno dodržovat při vzniku mimořádné události, a rovněž vymezuje mechanismy koordinace mezi státními orgány, místními samosprávami a složkami integrovaného záchranného systému. Dále se zabývá realizací krizových plánů, které podrobně popisují postupy, jež je třeba dodržovat v krizových scénářích. (Česko, 2000b)

Vyhláška číslo **328/2001 Sb.**, vydána Ministerstvem vnitra, se zabývá fungováním IZS a úzce souvisí s řešením mimořádných událostí. Stanovuje pravidla pro efektivní spolupráci

mezi jednotlivými složkami. To je nezbytné při řešení mimořádných událostí, jelikož v krizových situacích je klíčová koordinovaná činnost všech složek, aby se zmírnily následky a zaručila se rychlá pomoc. Vyhláška tak určuje, jak se složky IZS vzájemně informují, jak předávají zodpovědnost a jak spolupracují v kritických momentech. (Česko, 2001a)

Kromě zajištění obrany státu se „*zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky*“ zabývá i použitím armády a její pomocí při vzniku mimořádných událostí. Vymezuje konkrétní úlohu armády při řešení následků MU, včetně poskytování humanitární pomoci. (Česko, 1999b)

2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém (dále v textu jen „IZS“) je koordinovaný mechanismus složek zajišťujících přípravu na mimořádné události a jejich řešení. Pojem "integrováný záchranný systém" byl legislativně ukotven a začleněn do právního řádu České republiky v roce 2001 spolu se vznikem zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Tento zákon nejenže definuje rámec samotného systému, ale rovněž stanovuje jeho autoritativní mandáty a povinnosti v kontextu krizové připravenosti, provádění záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva. (Česko, 2000a)

2.1 Rozdělení složek Integrovaného záchranného systému

Právní rámec upravující IZS vymezuje základní a ostatní složky integrovaného systému, které jsou určeny k řešení a zmírnění mimořádných událostí, stejně jako přírodních a antropogenních katastrof. (Česko, 2000a)

Základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem hlášení o vzniku mimořádných událostí. K tomuto účelu strategicky rozmisťují své jednotky a vybavení po celém území České republiky: (Vilášek, 2012)

- Hasičský záchranný sbor (dále v textu jen „HZS“) hraje zásadní roli v naší zemi, jak je popsáno v zákoně č. 320/2015 Sb. Tento zákon jasně definuje jeho úkoly a odpovědnost za ochranu obyvatelstva v České republice. HZS se aktivně podílí na organizaci požární ochrany, ochraně lidí během mimořádných událostí, civilním nouzovém plánování a dalších důležitých aktivitách souvisejících s integrovaným záchranným systémem a krizovým řízením. (Česko, 2015)
- Jednotky požární ochrany (dále v textu jen „JPO“) jsou strategicky rozmístěny po celém území republiky tak, aby zajistily co nejlepší pokrytí krajů. Tyto jednotky zahrnují profesionální hasiče krajů i dobrovolné hasiče ze sborů obcí a podniků. (Česko, 2001a)
- Zdravotnická záchranná služba (dále v textu jen „ZZS“) poskytuje životně důležité služby lidem v nouzi podle zákona č. 372/2011 Sb., který stanovuje standardy pro poskytování kvalitní zdravotní péče. (Česko, 2011)
- Policie České republiky (dále v textu jen „PČR“), jako veřejná bezpečnostní složka definovaná zákonem č. 273/2008 Sb., pracuje denně na prevenci trestných činů a zajišťuje vnitřní bezpečnost našeho státu pro blaho všech občanů. (Česko, 2008a)

Ostatní složky se podílejí na záchranných a likvidačních pracích (dále v textu jen „ZaLP“) na základě předem dohodnuté spolupráce a poskytují pomoc podle potřeby. Tyto složky jsou zařazovány do IZS dle poplachového plánu IZS daného kraje prostřednictvím hasičského záchranného sboru téhož kraje. Jejich aktivace probíhá na pokyn velitele zásahu prostřednictvím operačních a informačních středisek. (Česko, 2000a; Vilášek et al., 2014)

Ostatními složkami IZS jsou:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k ZaLP. (Vilášek et al., 2014)

2.2 Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému

Ústřední poplachový plán (dále v textu jen „ÚPP“) obsahuje podrobný přehled sil a prostředků jak základních, tak ostatních složek, včetně jejich počtu a využitelnosti v závislosti na typech mimořádných událostí. Tento plán zahrnuje síly a prostředky, které byly vyčleněny a integrovány základními složkami.

Dále tento plán zahrnuje prostředky, které byly do něj zařazeny na základě dohod o plánované pomoci na vyžádání. Tyto dohody jsou uzavírány mezi generálním ředitelstvím a orgánem, který řídí ostatní složku, nebo přímo mezi generálním ředitelstvím a touto ostatní složkou. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023)

Podmínky pro aktivaci

Ústřední poplachový plán IZS se spouští v případech, kdy se mimořádné události, krize, nebo bezpečnostní situace, které vyžadují centralizované řízení ZaLP, a zároveň jsou splněny zákonné podmínky (§ 7 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb.). Konkrétně se aktivuje tehdy, když hejtman kraje, starosta obce s rozšířenou působností, ředitel HZS kraje nebo velitel zásahu potřebují podporu a zdroje, které jsou pro složky IZS na krajské úrovni nedostupné. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023)

Subjekty a jejich role při povolávání sil a prostředků

Povolávání a nasazování sil a prostředků má v kompetenci Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále v textu jen „GŘ HZS ČR“) prostřednictvím svého operačního a informačního střediska. Generální ředitelství tak může jednat samostatně, pokud o to požádají příslušné subjekty nebo na žádost PČR při organizaci rozsáhlých bezpečnostních akcí, které vyžadují preventivní nebo aktivní spolupráci s dalšími složkami. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023)

GŘ HZS ČR dále svolává síly a prostředky, a to po dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí, v případech, kdy se síly a prostředky složek vysílají do zahraničí v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána, nebo v případě zapojení do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci v zahraničí. Tak činní na základě úkolů stanovených ministrem vnitra, a to zejména při činnosti krizového štábu ministra vnitra (pokud je aktivován), dále na základě žádosti Ústřední povodňové komise, Ústřední epidemiologické komise, orgánů ochrany veřejného zdraví nebo Státní veterinární správy, a na konec i na základě strategie řešení krizové situace, která byla projednána Ústředním krizovým štábem. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023)

Typy koordinace

Ústřední koordinace může být dvojího typu. U vyžádané koordinace generální ředitelství poskytuje pomoc a svolává síly a prostředky z ÚPP, přičemž nasazené složky se řídí pokyny velitele zásahu. Dalším typem je koordinace přímá, kdy GŘ HZS ČR přímo řídí vybrané složky. Tento typ koordinace je podmíněn vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

3 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Armáda České republiky (dále v textu jen „AČR“) představuje hlavní složku ozbrojených sil, jejichž vrchním velitelem je prezident republiky. V souladu se „zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky“, jejím primárním úkolem je příprava na obranu České republiky a její ochrana před vnějším napadením. Dále se rovněž podílí na plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluvních závazků České republiky v oblasti společné obrany proti útokům. (Česko, 1999a)

V souladu se zákonem o ozbrojených silách, lze AČR použít:

- *„ke střežení objektů důležitých pro obranu státu,*
- *k plnění úkolů Policie České republiky, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou,*
- *k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy,*
- *k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,*
- *k letecké dopravě ústavních činitelů,*
- *k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy,*
- *k zabezpečení vojenské dopravy,*
- *k poskytování leteckých služeb,*
- *k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády,*
- *k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí,*
- *k plnění humanitárních úkolů civilní obrany“ (Česko, 1999a).*

3.1 Právní rámec

Ústavní „zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky“, je zásadním právním předpisem v oblasti zajištění bezpečnosti státu. Stanovuje cíle ochrany demokratických principů, zdraví obyvatelstva, majetku a svrchovanosti České republiky. O naplňování těchto cílů se vedle bezpečnostních, záchranných a havarijních složek podílejí rovněž orgány státní správy a územní samosprávy. Zákon se dále zaměřuje na úpravu nouzových stavů a stavu

ohrožení státu, přičemž vymezuje kompetence jednotlivých orgánů při jejich vyhlášení. (Vilášek et al., 2014; Česko, 1998)

Úprava postavení, struktury a celkového fungování ozbrojených sil na území České republiky je zakotvena v „zákoně č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky“. Tento zákon mimo jiné stanovuje konkrétní úkoly, které jednotlivé složky ozbrojených sil musí plnit. V čele celé struktury ozbrojených sil stojí prezident České republiky, jenž zastává funkci vrchního velitele. Tento úřad je začleněn pod vojenskou kancelář prezidenta, jejímž vedením je pověřen náčelník. (Česko, 1999a)

„Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky“, ukládá povinnost státním orgánům, územním samosprávným celkům, právníkům i fyzickým osobám podílet se na obraně státu proti vnějšímu ohrožení. Současně klade důraz na přípravu ozbrojených sil, zpracování obranných plánovacích dokumentů a realizaci dalších opatření nezbytných k zajištění obrany území státu. Zákon se rovněž zabývá provázaností obrany státu s krizovým řízením a upravuje působnost vojenských újezdů v rámci krajského uspořádání. (Česko, 1999b)

„Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování“, vymezuje brannou povinnost jako závazek občanů České republiky vykonávat vojenskou službu na základě odvodního řízení v případě potřeby. Zákon podrobně upravuje postup odvodního řízení v době ohrožení státu nebo během válečného stavu, včetně opatření souvisejících s jejich vyhlášením. Zabývá se rovněž dalšími aspekty plnění vojenské služby v rámci ozbrojených sil. (Česko, 2004)

„Nařízení vlády č. 465/2008 Sb. o povolání vojáků Armády České republiky k plnění úkolů Policie České republiky při radiačních haváriích na jaderných elektrárnách“ stanoví, že v případě havárie na jaderných elektrárnách, konkrétně Jaderné elektrárně Dukovany a Jaderné elektrárně Temelín, bude vyčleněno až 500 vojáků pro Jadernou elektrárnu Dukovany a až 200 vojáků pro Jadernou elektrárnu Temelín. Tito vojáci budou působit ve prospěch Policie České republiky, která bude odpovědná za velení a zadávání úkolů uvedeným příslušníkům ozbrojených sil, a to za účelem zajištění bezpečnosti v jaderném zařízení a jeho okolí. (Česko, 2008b)

„Koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2035“ zahrnuje široké spektrum činností a aspektů činnosti AČR s důrazem na budoucí orientaci. V rámci této koncepce je prováděna analýza současného stavu AČR, která zahrnuje identifikaci silných a slabých

stránek, stanovení potenciálních hrozeb a vyhledávání oblastí pro zlepšení. Cílem je zajistit, aby se AČR adekvátně přizpůsobila aktuálním hrozbám a byla plně připravena na případné výzvy. Pro splnění těchto cílů je nezbytné, aby AČR disponovala dostatečnými finančními prostředky, personálem, technickým vybavením a vhodným pracovním prostředím. Na tyto klíčové oblasti se koncepce zaměřuje.

V koncepci je rovněž zdůrazněna spolupráce při řešení mimořádných událostí nevojenského charakteru, avšak pouze pokud tato činnost nebude ohrožovat funkčnost AČR a bezpečnost České republiky, tedy v období mírového stavu. Důležitost této spolupráce je vyzdvihována nejen mezi jednotlivými složkami AČR, ale i ve vztahu k zahraničním státům a akademické sféře. Apeluje rovněž na občany České republiky, kteří mohou přispět k řešení mimořádných událostí. (Ministerstvo obrany České republiky, 2024b)

3.2 Struktura Armády České republiky

Pro plnění úkolů v oblasti obrany a krizového řízení je nezbytné, aby Armáda České republiky byla organizována podle jasně stanovené struktury. V této části je popsáno, jakým způsobem je armáda členěna, jaké jsou role jednotlivých velitelství a jak je zabezpečována připravenost k plnění závazků.

3.2.1 Generální štáb

Generální štáb Armády České republiky zajišťuje velení armádě a podílí se na plnění úkolů stanovených Ministerstvem obrany zvláštním právním předpisem. V čele Generálního štábu Armády České republiky stojí náčelník Generálního štábu (dále v textu jen „NGŠ“). NGŠ jmenuje prezident republiky na návrh vlády a po projednání v Poslanecké sněmovně v oblasti obrany. Prezident rovněž na návrh vlády NGŠ odvolává. NGŠ je podřízen ministrovi obrany v souladu se zákonem č. 219/1999. (Česko, 1999a)

Speciální síly jsou samostatná kategorie sil Armády České republiky, podřízená NGŠ. Tyto síly představují nástroj pro prosazování zájmů České republiky jak v období míru, tak v době krizových situací. Primárně se jedná o národní nástroj určený k plnění politicky citlivých úkolů nebo úkolů spojených s vysokým stupněm rizika. Základní rámec pro využití speciálních sil je stanoven v důvěrném dokumentu „*Použití speciálních sil a vedení speciálních operací*“, který byl schválen usnesením vlády ze dne 5. května 2010. (Ministerstvo obrany České republiky, 2025)

3.2.2 Velitelství pro operace

Velitelství pro operace odpovídá za realizaci operací na území České republiky, stejně jako za zahraniční mise. Jeho mandát zahrnuje přípravu, plánování a provádění působení sil a prostředků Armády České republiky. Velitelství je zodpovědné za kompetence v oblasti operační úrovně velení a zajišťuje udržitelnost jednotek v operacích, přičemž rovněž zabezpečuje finanční řízení a finanční zabezpečení. (Ministerstvo obrany České republiky, 2024)

Velitelství pro operace sídlí v Praze a specializuje se na plánování a řízení vojenských operací, včetně koordinace s dalšími složkami Armády České republiky. Tato činnost zahrnuje jak plánování a koordinaci vojenských operací v rámci mezinárodních vojenských koalic, jako jsou NATO, Organizace spojených národů či Evropská unie, tak i řízení vojenských operací zaměřených na obranu a bezpečnost České republiky. Velitelství pro operace rovněž zajišťuje personální a materiální podporu svých složek, včetně výcviku vojáků a poskytování technických a materiálních potřeb. Instituce hraje klíčovou roli v oblasti vedení a koordinace vojenských operací Armády České republiky. (Ministerstvo obrany České republiky, 2024)

3.2.3 Velitelství pozemních sil

Pozemní síly Armády České republiky se dělí na tři přímo podřízené útvary velitelství, a to: bojové síly, síly bojové podpory a síly bojového zabezpečení. Tyto tři útvary jsou následně strukturovány do brigád, pluků či praporů. Velitelství pozemních sil má své sídlo v Olomouci od roku 2020. (Ministerstvo obrany České republiky, 2024)

Jedním z hlavních úkolů velitelství je udržování bojové připravenosti, a to jak v oblasti personální, tak materiální. Rovněž je kladen významný důraz na modernizaci výzbroje a techniky. Mezi další specifické úkoly patří plnění mezinárodních závazků. Jednotky pozemních sil se vyznačují svou palebnou silou, pružností a dynamikou a jsou rozděleny do následujících kategorií:

Bojové síly

- brigáda rychlého nasazení Žatec
 - 41. mechanizovaný prapor Žatec
 - 42. mechanizovaný prapor Tábor
 - 44. lehký motorizovaný Jindřichův Hradec
- 7. mechanizovaná brigáda Hranice

- 71. mechanizovaný prapor Hranice
- 72. mechanizovaný prapor Přáslavice
- 73. tankový prapor Přáslavice
- 74. mechanizovaný prapor Bučovice
- 43. výsadkový pluk Chrudim

Síly bojové podpory

- 13. dělostřelecký pluk Jince
 - 131. dělostřelecký oddíl Jince
 - 132. dělostřelecký oddíl Jince
- 15. ženijní pluk Bechyně
 - 151. ženijní prapor Bechyně
 - 152. ženijní prapor Bechyně
 - 153. ženijní prapor Olomouc
- 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany Liberec
 - 311. radiační, chemické a biologické ochrany
 - 312. radiační, chemické a biologické ochrany
 - 314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení
- 53. pluk průzkumu a elektronického boje Heliodora Píky Opava
 - 532. prapor elektronického boje Opava
- 533. prapor bezpilotních systémů Prostějov
 - 102. průzkumný prapor Prostějov

Síly bojového zabezpečení

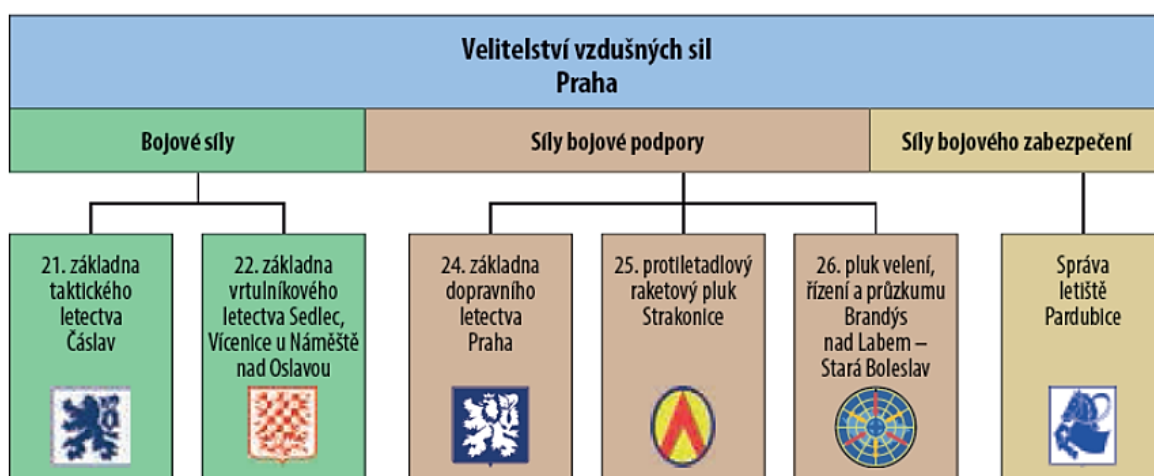
- 14. pluk logistické podpory Pardubice
 - 141. zásobovací prapor Pardubice
 - 142. prapor oprav Klatovy
 - 143. zásobovací prapor Lipník nad Bečvou (Ministerstvo obrany České republiky, © 2025a)

3.2.4 Velitelství vzdušných sil

Vzdušné síly plní zásadní roli při zabezpečení obrany vzdušného prostoru České republiky. V rámci integrované protivzdušné a protiraketové obrany NATO (dále jen „*NATINADMS*“) jednotlivé jednotky a útvary realizují úkoly spojené s ochranou vzdušného prostoru.

Vzdušné síly rovněž poskytují podporu při pátracích a záchranných akcích (dále v textu jen „SAR“), přispívají svými lety k činnosti Institutu klinické a experimentální medicíny (dále pouze „IKEM“) a v neposlední řadě zajišťují přepravu ústavních a vládních. V rámci bojových operací zabezpečují nejen ofenzivní činnost ve vzduchu, ale rovněž podporu pozemních sil, přepravu a zásobování jednotek. (Ministerstvo obrany České republiky, ©2025b)

Organizační struktura vzdušných sil



Obrázek 1 Organizační struktura vzdušných sil.

Zdroj: (Ministerstvo obrany České republiky, 2024b)

3.2.5 Velitelství informačních a kybernetických sil

Informační a kybernetické síly představují nejmenší a nejmladší složku velení a řízení Armády České republiky. Velitelství této jednotky je umístěno v Brně, kde působí od svého vzniku dne 1. července 2019, původně jako součást pozemních sil. Až od 1. ledna 2020 funguje jako nezávislá a samostatná struktura, což odráží rostoucí nebezpečí hrozeb z kybernetického prostoru. Mezi hlavní úkoly této složky patří budování taktických schopností v oblasti vedení informačního boje na taktické úrovni v operacích na území České republiky i v zahraničí, stejně jako zvýšení kybernetické ochrany a odolnosti resortních informačních systémů vůči kybernetickým útokům. (Ministerstvo obrany České republiky, © 2025c)

Podřízené útvary:

- 91. skupina informačního boje

Zajišťuje psychologické a informační operace, civilně-vojenskou spolupráci a analýzu informačního prostředí. Disponuje schopností tvorby audiovizuálních produktů na podporu operační činnosti.

- 92. skupina kybernetického boje

Od 1. 7. 2024 se zaměřuje na operace v kyberprostoru, ochranu sítí AČR a vyspělých zbraňových systémů. Rozvíjí také aktivní schopnosti působení v kybernetickém prostoru. (Ministerstvo obrany České republiky, © 2025c)

3.2.6 Velitelství teritoriálních sil

Taktický útvar Armády České republiky, který je v mírových podmínkách podřízen náčelníkovi Generálního štábu, a v době konfliktu veliteli Velitelství pro operace. Velitelství teritoriálních sil zodpovídá za řízení krajských vojenských velitelství (dále v textu jen „KV“) a jednotek aktivní zálohy (dále v textu jen „AZ“), a má na starosti mobilizaci a koordinaci krizových opatření.

Teritoriální síly

Tento útvar zabezpečuje ochranu a obranu území České republiky proti vnějším i vnitřním hrozbám.

Aktivní záloha (AZ)

Jedná se o dobrovolníky, kteří se účastní výcviku a mohou být nasazeni na území České republiky. Jednotky aktivní zálohy se podílejí na obraně krajů, zajištění vnitřní bezpečnosti a plní úkoly v rámci humanitární a nouzové pomoci (dále v textu jen „HNS“). (Ministerstvo obrany České republiky, © 2025d)

3.2.7 Velitelství výcviku – Vojenská akademie

Resortní škola Ministerstva obrany České republiky, která je přímo podřízena náčelníkovi Generálního štábu Armády České republiky, má na starosti doktrinální rozvoj, základní a odborný výcvik, kariérové vzdělávání a přípravu příslušníků AČR, stejně jako AZ. Tato instituce nese odpovědnost za modernizaci výcvikových prostor, simulačních technologií a výcvik jednotek Armády ČR a NATO. (Ministerstvo obrany České republiky, © 2025e)

3.3 Součinnost se složkami IZS

S příchodem roku 2005 nastalo zprofesionalizování armády a zároveň ke snížení stavům. Výsledkem je menší počet vojáků s účinnější technologií. (Vilášek, 2022)

Pro podporu základních složek IZS v krizových situacích lze použít síly a prostředky Armády České republiky (dále v textu jen „AČR“). I když armáda patří mezi další složky IZS, její role v rozsáhlých mimořádných událostech a krizových situacích je klíčová a nenahraditelná. Primárně armáda vykonává tyto úkoly:

- při záchranných operacích nasazením sil (včetně specialistů, jako jsou chemici a ženisté) a techniky (například vrtulníků),
- při zajištění logistické podpory (náhradní stravování a ubytování),
- při udržování veřejného pořádku a ochraně klíčových objektů (jako je kritická infrastruktura).

Do konce roku 2008 existovaly armádní vojenské záchranné prapory, které byly určeny k ochraně obyvatelstva a provádění záchranných a likvidačních prací v případě nevojenských krizí. Předpokládalo se jejich nasazení při přírodních katastrofách, požárech, hromadných tragédiích, průmyslových nebo ekologických haváriích a při pomoci obyvatelstvu. V České republice bylo celkem šest těchto praporů, které se nacházely v Kutné Hoře, Jindřichově Hradci, Rakovníku, Bučovicích, Olomouci a Hlučíně. Poslední zmíněný prapor z Hlučína byl k 1. lednu 2009 převeden pod GŘ HZS ČR jak personálně, tak materiálně a nyní působí jako Záchranný útvar GŘ HZS ČR se sídlem v Hlučíně, Zbirohu a Jihlavě. V rámci reorganizace v roce 2013 byly zrušeny poslední záchranné jednotky AČR ve městech Rakovník a Olomouc. (Vilášek, 2022)

V souvislosti s přehodnocením toho, jak používat síly a prostředky AČR, a s ohledem na úkoly, které stanovují NATO a EU, bylo rozhodnuto o použití sil a prostředků AČR ve prospěch ochrany obyvatelstva a nadále zůstane důležitou součástí ostatních složek IZS. Všechny tyto činnosti jsou zahrnuty v Ústředním poplachovém plánu IZS ČR. (Vilášek, 2022)

3.4 Vyčleňované síly a prostředky v rámci IZS

Vyčleňované síly a prostředky ozbrojených sil patří mezi ostatní IZS. Tyto složky poskytují plánovanou pomoc na vyžádání při provádění záchranných a likvidačních prací. (Česko, 2000a)

V souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, lze AČR použít k:

- plánované pomoci na vyžádání při ZaLP jako ostatní složku IZS,
- plánované pomoci k nasazení sil a prostředků AČR podle Nařízení vlády č. 465/2008 Sb., k plnění úkolů Police ČR při radiační havárii na jaderné elektrárně,
- ostatní pomoci složkám IZS (Česko, 2000a).

Vyžadování sil a prostředků AČR se provádí dle:

- *„Rámcové dohody o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem obrany České republiky“*,
- *„Dohody o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky“* (Město Plzeň, ©2025)

Obsahem zmíněné dohody o plánované pomoci je vyčlenění sil a prostředků AČR zařazených do Ústředního poplachového plánu IZS, stanovení způsobu vyžadování sil a prostředků AČR k ZaLP a osoby, které jsou oprávněny pomoc vyžádat a přehled těchto sil a prostředků. (Město Plzeň, ©2025)

Síly a prostředky AČR vyčleněné ve prospěch IZS jsou:

- *„Odřady pro nouzové ubytování,*
- *odřady pro evakuaci a humanitární pomoc,*
- *odřady pro pomoc technikou,*
- *odřady pro zabezpečování sjízdnosti,*
- *odřady pro terénní a zemní práce,*
- *odřady pro průzkum a detekci látek CBRN,*
- *odřady pro dekontaminaci techniky,*
- *odřady pro dekontaminaci osob,*
- *zdravotnické odřady,*

- *veterinární odřady,*
- *letecké síly a prostředky pro záchranné práce.*“ (Ministerstvo obrany České republiky, 2024a).

4 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

„Mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému²⁾, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu“. (Česko, 2000b)

Definice jasně naznačuje, že zákon zahrnuje do krizového řízení nejen řešení situace, ale také zapojení širokého spektra subjektů, jako jsou orgány veřejné správy, složky integrovaného záchranného systému a subjekty kritické infrastruktury.

Mimořádné události, které nás občas zasáhnou, lze rozdělit do tří hlavních skupin. Tyto kategorie nám pomáhají lépe porozumět příčinám a dopadům těchto událostí. (Město Vlašim, ©2013–2025)

4.1 Naturogenní mimořádné události

Tyto události jsou způsobeny například zemětřeseními, hurikány, povodněmi nebo sopečnými erupcemi. Do této skupiny patří abiotické (například sesuvy půdy či extrémní teploty) a biotické události (jako epidemie nebo invaze škůdců). Přestože nemůžeme ovlivnit jejich vznik, můžeme se na ně připravit a zmírnit jejich následky. (Štětina, 2014)

4.2 Antropogenní mimořádné události

Tyto situace jsou způsobeny lidskou činností, což nám umožňuje mít větší kontrolu nad jejich prevencí. Díky tomu můžeme podniknout kroky k redukci rizik a zmírnění potenciálních dopadů.

Tuto kategorii lze rozdělit následovně:

- **Technogenní:** Tyto události jsou spojeny s provozními haváriemi nebo poruchami v infrastruktuře, jako jsou například havárie v průmyslových zařízeních, dopravní nehody nebo selhání kritické infrastruktury.
- **Sociogenní:** Zahrnují sociální, ekonomické, společenské a vojenské krize. Tyto situace často vyplývají z komplexních interakcí mezi lidmi a institucemi ve společnosti.
- **Agrogenní:** Tyto MU souvisejí se zemědělstvím a půdou – mohou zahrnovat problémy s úrodou, ekologické katastrofy spojené se zemědělskou činností nebo degradaci půdy (Štětina, 2014).

5 POVODNĚ

„Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů“ definuje povodně jako „Přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodní je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů (přirozená povodeň), nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle (zvláštní povodeň).“ (Česko, 2001b)

„Povodeň začíná vyhlášením druhého nebo třetího stupně povodňové aktivity.“ (Česko, 2001b)

5.1 Přirozené povodně

Přirozené povodně vznikají v důsledku přírodních jevů, přičemž mezi hlavní příčiny těchto událostí patří dlouhotrvající a intenzivní dešťové srážky, lokální přivalové deště, náhlé tání sněhu, nebo hromadění usazenin, které brání odtoku vody v tocích. (Zelenakova et al., 2020)

Typy na území České republiky:

- Zimní a jarní povodně, které jsou způsobeny táním sněhové pokrývky, případně v kombinaci s dešťovými srážkami, obvykle nastávají na podhorských tocích a mohou se šířit i do nížinných oblastí velkých toků.
- Letní povodně, jež jsou výsledkem dlouhotrvajících regionálních dešťových srážek, se obvykle vyskytují na všech tocích na dotčeném území a mají zpravidla výrazné důsledky na středních a větších tocích.
- Letní povodně způsobené krátkodobými srážkami vysoké intenzity, často přesahujícími 100 mm v průběhu několika málo hodin, zasahují relativně malá území. Tyto povodně se mohou vyskytnout na jakýchkoli malých vodních tocích a katastrofální důsledky mají především na sklonitých vějířovitých povodích.

- Zimní povodňové situace, které jsou způsobeny ledovými jevy, mohou nastat i při relativně nižších průtocích. Tyto situace se obvykle vyskytují v úsecích toků, které jsou náchylné ke vzniku ledových nápěchů a ledových zácp. (Hasičský záchranný sbor, ©2020)

5.2 Zvláštní povodně

Zvláštní povodeň je jev, který vyplývá z umělých příčin. Tato povodeň typicky vzniká v důsledku poruchy či havárie vodního díla, které slouží k zadržování nebo akumulaci vody, například následkem protržení hráze. Rovněž může nastat situace, kdy je nezbytné provést rychlé řešení kritické situace na vodním díle, což může vyvolat vznik MU na území pod daným vodním dílem, například prostřednictvím nouzového vypouštění vody. (Hasičský záchranný sbor České republiky, © 2025b)

V souladu s charakteristikou situací, které mohou nastat během výstavby nebo provozu vodních děl, se rozlišují tři typy zvláštních povodní:

- Zvláštní povodeň typu 1, jejímž původem je protržení hráze vodního díla.
- Zvláštní povodeň typu 2, jež vzniká v důsledku poruchy hradící konstrukce bezpečnostních a výpustných zařízení vodního díla.
- Zvláštní povodeň typu 3, která je způsobena nouzovým řešením kritické situace, jež ohrožuje bezpečnost vodního díla, a to v důsledku mimořádného vypuštění vody z něj.

Dále je třeba zmínit, že zvláštní povodeň může nastat také jako následek teroristické nebo válečné činnosti. (Hasičský záchranný sbor České republiky, © 2025b)

5.3 Stupně povodňové aktivity

Stupně povodňové aktivity určují úroveň povodňového nebezpečí, tedy výšku hladiny vody. Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, stupeň č. 3 představuje nejzávažnější úroveň, při které již dochází k ohrožení obydlí a obvykle je nutné provést evakuaci. (Krizport, ©2023)

Tabulka 1 Stupně povodňové aktivity

Stupeň	Charakteristika
I. BDĚLOST	– Nastává při nebezpečí povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí – Při 1. SPA ještě nedochází k vybřežení taku a jeho rozlivům, a tedy ani k hmotným škodám na majetku.
II. POHOTOVOST	– Vyhláší je příslušný povodňový orgán, když nebezpečí povodně přerůstá v povodeň a v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům. – Při 2. SPA již dochází k prvním rozlivům, které však nepáchají větší škody na majetku (většinou jen zaplavování příbřežních luk a porostů).
III. OHROŽENÍ	– Vyhláší příslušný povodňový orgán v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území. – Při 3. SPA dochází k zaplavování měst a obcí, a proto se provádějí zabezpečovací či záchranné práce.

(zdroj: převzato z Krizport, © 2023)

DÍLČÍ ZÁVĚR

Teoretická část této práce se zaměřuje na představení základních principů a pravidel spojených s řešením mimořádných událostí. Postupně je rozebrán právní rámec, který upravuje činnost složek IZS a AČR v krizových situacích. Dále je popsán Integrovaný záchranný systém spolu s Ústředním poplachovým plánem, který je nezbytnou součástí i pro AČR. Součástí výkladu je také charakteristika různých typů mimořádných událostí a zvláštní pozornost je věnována problematice povodní jako jednomu z nejčastějších typů přírodních katastrof v České republice. Cílem této části bylo vytvořit pevný základ pro následnou praktickou analýzu, zaměřenou na reálné nasazení armádních sil při mimořádné události.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ANALÝZA VYČLENĚNÝCH SIL A PROSTŘEDKŮ VYUŽITÝCH PŘI VYBRANÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.

Cílem praktické části bakalářské práce je analyzovat vyčleněné síly a prostředky využitelných v při mimořádných událostí. Z důvodu rozsáhlého spektra typů mimořádných událostí se tato práce soustředí na jednu konkrétní, kterou je povodeň. Hlavním úkolem této části práce je získat ucelený přehled o reálném stavu vyčleněných sil a prostředků Armády České republiky při podpoře IZS v případě vzniku povodní.

Vyčleněné odřady Armády České republiky mohou být v případě mimořádné události povolány k nasazení a podpoře složek integrovaného záchranného systému. Ti disponují technickými prostředky a zařízením, které slouží nejen pro vojenské operace, ale jsou využitelné i v nevojenských situacích.

Počet sil a prostředků (dále v textu jen „*SaP*“) k nasazení závisí na rozsahu, závažnosti a délce trvání povodní, což komplikuje předběžný odhad potřebného vybavení pro záchranné a likvidační práce. Analýza sil a prostředků se proto zaměří na ty, které jsou aktuálně vyčleněny pro účely řešení povodňových mimořádných událostí.

6.1 Síly a prostředky pro pomoc technikou

Vyproštění vozidel při kalamitní situaci na komunikacích

V případě kalamitních situací, kdy dochází k zablokování komunikací a je nutné provést vyproštění nebo odsun vozidel, může být na základě žádosti Národního operačního a informačního střediska (dále v textu jen „*NOPIŠ*“) nasazena Armáda České republiky.

Pro efektivní působení AČR v terénu je nezbytné zajistit logistické zázemí. V případě zásahu přesahujícího 24 hodin musí být zajištěno odpovídající ubytování a stravování pro nasazené vojáky. Dále je nutné zabezpečit vhodné prostory pro parkování vojenské techniky po celou dobu jejího nasazení.

K vyprošťovacím činnostem jsou vyčleněny dva odřady – jeden pro oblast Čech a druhý pro oblast Moravy. Každý odřad disponuje následující technikou:

- 1× vyprošťovací automobil/jeřáb,
- 2× sklopný nákladní automobil,
- 1× smykem řízený nakladač,
- 1× kolový nakladač,

- 1× tahač + podvalník,
- 1× excavator + 1× tahač + podvalník,
- 1× dozer + 1× tahač + podvalník,
- 2× terénní osobní automobil, land rover
- 2× terénní nákladní automobil,
- 1× autorypadlo.

Výjezd armádních jednotek je organizován do 24 hodin od podání žádosti. O nasazení konkrétní techniky a personálu rozhoduje 15. ženijní pluk, a to s ohledem na aktuální situaci a potřeby v daném místě zásahu. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Vyprošťovací automobil T-815 AVS 6x6

Vyprošťovací automobil spadá do kategorie vojenských bojových vozidel a slouží jako univerzální prostředek pro evakuaci a vyprošťování techniky. Je určen k odtahu poškozených, uvázlých či převrácených vozidel. A to buď vlečením, na přívěsu PT-10 nebo zavěšením na výložník. (Armáda ČR, © 2025)

V minulosti doplňoval těžší typ T-815 AV-15 ve výzbroji ČSLA. Nástavba je umístěna na podvozku terénního vozidla T-815 VP 33 24 235 6x6.1R, který zároveň pohání veškeré systémy – hydrauliku, svařovací a řezací zařízení i elektroinstalaci.

I když výroba již byla ukončena, vozidlo zůstává ve výzbroji AČR, útvarů Civilní ochrany AČR a Hasičského záchranného sboru České republiky. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Celková hmotnost: 23 000 kg

Max. přípojná hmotnost (terén/silnice): 15 000/45 000 kg

Délka s výložníkem vzadu: 8 600 mm

Šířka: 2 570 mm

Výška: 3 390 mm

Max. rychlost jízdy: 80 km/h

Stoupavost: 60 %

Brodivost: 1 400 mm

Max. nosnost jeřábu: 8 000 kg

Max. přímý tah navijáku: 147 kN



Obrázek 2 Vyprošťovací automobil T-815 AVS 6x6.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Land Rover DEFENDER

Toto lehké terénní vozidlo disponuje pohonem všech kol a vynikající průchodivostí v náročném terénu. Vozidlo je konstruováno pro přepravu osob a materiálu, pro vlečení přívěsů a rovněž umožňuje leteckou přepravu, včetně výsadkových operací z výšky pomocí padáku.

Vozidla se primárně využívají k přepravě osob, materiálu a k zajištění pohybu jednotek v náročných terénních podmínkách. Díky své univerzálnosti jsou nasazována v rámci vojenských operací, stejně jako v rámci podpory IZS během mimořádných událostí, například při povodních.

AČR používá několik variant zmíněných vozidel. Mezi nejčastější varianty patří model Soft Top s plátěnou střechou a model Hard Top s pevnou střechou, dále existují i speciálně upravené verze, jako je zdravotnická varianta a AM2, což představuje opancéřované provedení určené pro působení v rizikovějších oblastech. Kromě těchto variant jsou v provozu také dvě konstrukční varianty vozidla, označené jako Land Rover 90 a Land Rover 110, které se liší rozvorem náprav. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje (verze LR 90/ LR 110):

Hmotnost: 1 795 / 2 020 kg (pohotovostní),

užitečné zatížení až 1 030 kg

Max. rychlost: 135 km/h

Dojezd: až 550 km

Brodivost: 0,5 m

Stoupavost: až 45°

Rozvor náprav: 2 360 / 2 794 mm

Tažná kapacita (nebrzděný přívěs): 750 kg

Motor:

Typ: 300 TDi

Výkon: 83 kW

Čtyřválcový vznětový motor s turbodmychadlem



Obrázek 3 Land Rover DEFENDER.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Vozidlo Land Rover Defender je vybaveno uzávěrkou mezinápravového diferenciálu, což výrazně zvyšuje jeho schopnosti v náročném terénu. Dále je určeno k jízdě v obtížných podmínkách díky přidavné centrální převodovce, která umožňuje volbu mezi silničním a terénním režimem. Celý elektrický systém vozidla je řešen jako 12voltová elektrická soustava

s ukostřeným záporným pólem, což zajišťuje kompatibilitu s běžnými vojenskými standardy a usnadňuje údržbu. (Armáda ČR, © 2025)

Kolový nakladač KN-251

Kolový nakladač KN-251 je speciální dvounápravové vozidlo s univerzálním využitím. Díky své konstrukci je tento nakladač schopný zvedat a převážet těžká břemena na krátké vzdálenosti, a také může sloužit jako vlečné vozidlo. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Hmotnost: 24 930 kg

Výkon motoru: 169 kW

Délka včetně lopaty: 9 200 mm

Šířka včetně lopaty: 1 150 mm

Objem lopaty: 2,6 až 3,1 m³

Osádka: 2 osoby



Obrázek 4 Kolový nakladač KN-251.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Univerzální dokončovací stroj – UDS 214

Univerzální dokončovací stroj (dále v textu jako „UDS“) je specializovaný stroj určený pro realizaci různých zemních prací, jako jsou hloubení rýh, výkopy nebo odstraňování trosk. Toto zařízení spadá do kategorie hydraulických rýpadel a je postaveno na robustním podvozku TATRA 815, což mu umožňuje efektivně se pohybovat v náročném terénu.

Stroj na obrázku č. 5 níže se primárně využívá při ženižních pracích a nachází uplatnění zejména v situacích okolností vyžadující zásah, například při závalech nebo odklizení následků přírodních katastrof. UDS 214 disponuje schopností improvizovaně zvedat břemena, což jej činí velmi všestranným nástrojem. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:**Hmotnost:** 21 100 kg**Délka:** 8 840 mm**Šířka:** 2 500 mm**Výška:** 4 000 mm**Max. rychlost jízdy:** 70 km/h**Objem lopaty:** 0,63 m³**Pracovní dosah lopaty s prodloužením:**

14,0 m

Výkon při rýpání: 108 m³/hod

Obrázek 5 UDS 214.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Možnosti zařízení UDS 214 lze dále rozšířit pomocí různých nástavců, mezi které patří radlice, speciální lopaty nebo kleště. Tyto příslušenství umožňují přizpůsobení stroje konkrétním situacím a specifickým potřebám zásahu. (Armáda ČR, © 2025)

Automobil T-815 8x8 tahač přívěsů

Vojenský tahač sloužící k přepravě těžké techniky, včetně tanků a dalších vozidel, prostřednictvím speciálních přívěsů a podvalníků, jako jsou například P 50 a P 50 N. Vozidlo je navrženo tak, aby efektivně zvládalo náročné provozní podmínky jak na silnici, tak v terénu. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:**Celková hmotnost:** 25 700 kg**Výkon:** 265 kW**Brodivost:** 1 400 mm**Ložná plocha:** 4 310 × 2 305 × 980 mm**Max. hmotnost přívěsu terén/ silnice:**

15 000/ 70 000 kg



Obrázek 6 Automobil T-815 8x8 tahač přívěsů.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

TATRA T-815 disponuje systémem pro regulaci tlaku v pneumatikách během jízdy, což významně zvyšuje jeho průchodnost v obtížném terénu. Dále je možné ho vybavit sněhovým pluhem nebo buldozerovou radlicí. Pro účely vyprošťování je TATRA T-815 8x8 osazena navijákem a disponuje zátěžovým roštem, který zajišťuje stabilitu při tažení těžkých nákladů. (Armáda ČR, © 2025)

Nákladní automobil TATRA 810

TATRA 810 je moderní třinápravový nákladní automobil, který začala Armáda České republiky využívat v letech 2008–2009 jako náhradu za legendární Pragu V3S. Ta sloužila v armádě od 50. let až do roku 2008 a byla známá svou spolehlivostí v terénu.

Automobil slouží především k přepravě osob a materiálu, a to jak po silnicích, tak v náročném terénu. Je možné ji využít i pro vlečení přívěsů. Vozidlo je uzpůsobeno pro transport letadly i loděmi, což umožňuje jeho snadné nasazení i mimo území ČR.

Díky přidavnému topení zvládá provoz i v extrémních teplotních podmínkách. Kabina poskytuje základní ochranu proti střepinám, minám a střelbě nižší ráže. V případě potřeby lze vůz dále dovybavit ochrannými prvky nebo zbraní, například lehkým kulometem. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Rozměry (d×š): 7490×2550 mm

Max. hmotnost přívěsu: 12 000 kg

Max. hmotnost soupravy: 25 000 kg

Max. rychlost: 106 km/h

Hloubka brodu: 1 200 mm



Obrázek 7 Nákladní automobil TATRA 810.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Podvalník P-50 N

Nízko-plošinový přívěs P-50 N je šestinápravový přívěs s rovnou ložnou plochou, jehož účelem je přeprava veškerých druhů materiálu, a to jak kolové, tak pásové techniky, jakož i jiného materiálu o hmotnosti do 50 tun. Tento přívěs je určen pro provoz na pozemních

komunikacích a v terénních podmínkách, avšak s minimálními nerovnostmi. Zadní část podvalníku umožňuje připojení dalšího brzdného nebo tlačného vozidla. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Rozměry (d×š×v): 11 975 × 3 150 × 2 470 mm

Ložná plocha: 25,89 m³

Celková hmotnost: 16 200 kg

Max. celková hmotnost: 75 600 kg

Maximální rychlost: 60 km/h



Obrázek 8 Podvalník P-50 N.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Buldozerové zařízení BZ T-815

Přídavné zařízení, jež je určeno k montáži na vybraná specializovaná vozidla, jako jsou například TATRA 815, vyprošťovací automobily, mostní automobily nebo raketometry. Jeho hlavním účelem je provádění terénních úprav v rámci vojenských a záchranných operací. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Šířka: 2520 mm

Výška: 850 mm

Nájezdový úhel: do 20°



Obrázek 9 BZ T-815.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Buldozerové zařízení se především využívá pro hloubení ochranných postavení, výstavbu provizorních komunikací, nájezdových ramp či úpravy terénu v místech nasazení. V zimních měsících může rovněž přispět k odstraňování sněhu z komunikací.

Ovládání zařízení probíhá přímo z kabiny vozidla prostřednictvím pákového systému, který umožňuje jak zdvihání, tak i zatlačování radlice do země. (Armáda ČR, © 2025)

6.2 Síly a prostředky pro zabezpečování sjízdnosti

Armáda České republiky dále poskytuje významnou podporu složkám integrovaného záchranného systému při likvidaci následků živelních pohrom.

Podpora IZS při odstraňování živelních pohrom

Tato podpora zahrnuje zejména nakládací a výkopové práce, dovoz a odvoz potřebného materiálu.

I v tomto případě jsou pro zabezpečení činností využívány dva samostatné odřady (Čechy a Morava), přičemž technické vybavení je totožné s výše uvedeným seznamem pro zásahy při kalamitách na komunikacích. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

6.3 Síly a prostředky pro terénní a zemní práce

Armáda České republiky disponuje schopností realizovat terénní a zemní práce, které jsou využitelné v krizových nebo mimořádných situacích. Tyto kapacity lze nasadit například při odstraňování následků živelních pohrom nebo při budování dočasné infrastruktury.

Základní schopností v této oblasti je flexibilní realizace terénních a zemních prací podle aktuálních potřeb, a to v koordinaci s ostatními složkami IZS.

V rámci činností Armády České republiky lze rovněž využít kapacity pro provádění terénních a zemních prací. Tyto práce zahrnují následující aktivity:

- Těžba horniny,
- nakládání zeminy a jiného sypkého materiálu,
- rýhování a hloubení,
- převoz zeminy a sypkých hmot.

Také pro tyto účely jsou využívány dva regionálně členěné odřady (Čechy a Morava), přičemž opět platí stejný rozsah specializované techniky jako u výše uvedených činností. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

6.4 Zdravotnické síly a prostředky

V případě krizových nebo mimořádných událostí disponuje Armáda České republiky specializovanými zdravotnickými kapacitami, které lze nasadit na základě požadavků příslušných orgánů. Aktivace jednotlivých složek probíhá zejména prostřednictvím NOPIS a Agentury vojenského zdravotnictví AČR (dále v textu jen „AVZdr.“). (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Zajištění karantény osob

Základní schopnost: Zajištění izolace a léčby pacientů s podezřením nebo potvrzením vysoce nakažlivého onemocnění. Tuto schopnost zajišťuje specializované zdravotnické zařízení, tj. Infekční nemocnice Těchonín, která operuje na nejvyšší úrovni technického zabezpečení.

Požadavky AČR pro kapacitní možnosti:

- Karanténní lůžka: 30
- Standardní akutní lůžková péče (infekční lékařství): 6
- Vyšší intenzivní péče (akutní lůžka 2. stupně): 2

Doba nasazení: Zahájení činnosti do 12 hodin od aktivace prostřednictvím AVZdr. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Zabezpečení pozemních zdravotnických odsunů a posílení stálých nemocnic

Základní schopnosti:

- Mobilní zdravotnický tým – vyčleňovaný 6. zdravotnickým praporem (Královéhradecký kraj)
 - Technické prostředky: 2× sanitní automobil LR 130
 - Úkol: podpora evakuačních a zdravotnických kapacit v terénu
- Vojenská zdravotnická vozidla – zabezpečení pozemní přepravy raněných, nemocných a rodiček
 - Technické prostředky: až 15 sanitních vozidel

Zdravotnický terénní automobil Land Rover 130

Speciální zdravotnická nástavba je určena k přepravě raněných a nemocných v terénu i na zpevněných komunikacích. Ve výzbroji Armády České republiky postupně nahrazuje zastaralý typ UAZ 452, který byl dosud využíván jednotkami vojenské zdravotnické služby.

Oproti němu nabízí moderní vybavení a lepší podmínky pro poskytování přednemocniční neodkladné péče.

Součástí nástavby je kromě standardní zdravotnické výbavy také řada specializovaných prostředků. Patří mezi ně automatický dýchací přístroj Oxylog umožňující časově řízené a objemově konstantní kontrolované dýchání raněného, akumulátorová odsávačka Laerdal pro odsávání tělních tekutin a variabilní ruční vyprošťovací nástroj VRVN 1-220, využitelný k prorážení, prosekávání a stříhání karosérií vozidel. Dále je vozidlo vybaveno i elektrickým navijákem a dalšími prostředky využitelnými při záchranných a evakuačních akcích v rámci mimořádných událostí. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Maximální hmotnost: 3 500 kg

Výkon motoru: 83 kW

Maximální rychlost: 126 km/h

Počet přepravovaných raněných: 6 osob
(sedících), 4 osoby (ležící)



Obrázek 10 Zdravotnický terénní automobil Land Rover 130.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

V souvislosti s nasazením těchto zdravotnických kapacit AČR požaduje zajištění stravování a ubytování personálu, parkovacích prostor a střežení vojenské techniky po celou dobu nasazení.

Doba nasazení: Do 72 hodin po obdržení požadavku NOPIS. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Zabezpečení letecké evakuace osob, zraněných a nemocných z místa postižení

Armáda České republiky disponuje schopností provádět leteckou evakuaci osob zasažených mimořádnou událostí, a to včetně převozu zraněných a nemocných.

Tato činnost je realizována prostřednictvím kapacit Agentury vojenského zdravotnictví, která zajišťuje odborný zdravotnický personál dle konkrétní povahy a rozsahu plněného úkolu.

Potřebná doba pro nasazení letecké evakuace závisí na předběžném vyžádání a koordinaci s odpovědnými orgány krizového řízení. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Zabezpečení péče o duševní zdraví a psychosociální péče

Součástí zdravotnických schopností Armády České republiky je také zajištění péče o duševní zdraví a psychosociální podpora osob zasažených mimořádnou událostí. Tyto úkoly plní specializovaný psychosociální intervenční tým, který je připraven k nasazení v situacích vyžadujících podporu psychické odolnosti obyvatelstva i zasahujících složek.

Armáda České republiky požaduje po dobu působení týmu zabezpečení stravy, ubytování a parkování.

Nasazení týmu je možné do 72 hodin od přijetí požadavku prostřednictvím NOPIS. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

6.5 Veterinární síly a prostředky

V rámci opatření při mimořádných událostech je Armáda České republiky schopna nasadit vojenskou veterinární zásahovou skupinu.

Zabezpečení plnění veterinárních opatření

Hlavním úkolem je provádění epizootologických šetření a realizace veterinárních opatření v případech výskytu nálezů zvířat a zoonóz. Mezi další schopnosti této jednotky patří odchyt a imobilizace zvířat, dekontaminace zvířat v případě nebezpečných nálezů přenosných i na člověka, stejně jako činnosti v souvislosti s jadernými a chemickými haváriemi a případná depopulace chovu.

Pro výkon těchto úkolů má jednotka k dispozici:

- 1× speciální zásahové vozidlo,
- speciální odběrová technika,
- souprava na odchyt a imobilizaci zvířat,
- dekontaminační technika,
- izolační ochranné oděvy.

Armáda České republiky zároveň požaduje po dobu nasazení této jednotky zajištění stravy, ubytování, parkovacích ploch a střežení vojenské techniky.

Veterinární zásahová skupina je schopna výjezdu do 12 hodin od přijetí požadavku prostřednictvím NOPIS. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

6.6 Letecké síly a prostředky pro záchranné práce

Armáda České republiky je v případě potřeby připravena nasadit letecké síly, aby podpořila záchranné práce, zabezpečila přepravu humanitární pomoci nebo provedla evakuaci osob. Koordinace těchto operací se realizuje prostřednictvím NOPIS, přičemž konkrétní vzlet je určen po dohodě s Velitelem operačního nasazení (dále v textu jen „*VeOper*“). (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Letecká přeprava humanitární pomoci

Základní schopnosti zahrnují přepravu záchranářských týmů, osob a materiálu. K tomuto účelu mohou být využita následující letadla:

Letoun A-319CJ

Airbus A-319 CJ (Corporate Jetliner) je modifikovaná verze dopravního letounu A-319, určená pro přepravu významných osob a delegací. Konstrukčně vychází z typu A-320 a od roku 2000 je vyráběna v salónní úpravě s možností různých konfigurací interiéru. Letoun se řadí mezi dopravní stroje s krátkým a středním doletem, přičemž díky instalaci až šesti přídavných nádrží může jeho dolet dosahovat až 11 670 km. Využíván je především pro přepravu vládních představitelů a při diplomatických misích, kde je kladen důraz na komfort a dlouhý dolet bez mezipřistání. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Rozpětí křídla: 33,91 m

Délka trupu: 33,84 m

Výška: 11,76 m

Maximální vzletová hmotnost: 75 500 kg

Maximální rychlost: 925 km/h

Dolet se 124 cestujícími: 3 700 km

Přepravní kapacita: podle varianty 10 až 124 cestujících.

Osádka: 2 piloti + až 2 palubní průvodčí



Obrázek 11 Letoun A-319CJ.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Letoun CASA C-295M

Dvumotorový letoun využívaný AČR od roku 2010 slouží k přepravě osob i materiálu na krátké a střední vzdálenosti a je vhodný i pro nasazení při mimořádných událostech, například při evakuacích, humanitárních misích nebo zdravotnické přepravě. Letoun pojme až 66 osob, případně 46–66 výsadkářů, a lze jej upravit na verzi MEDEVAC pro převoz až 24 zraněných na nosítkách, nebo jako jednotku intenzivní péče. Převážný prostor o objemu 46,9 m³ umožňuje transport nákladu do hmotnosti 9 250 kg. Díky doletu přes 5 600 km, schopnosti operovat z nezpevněných ploch a moderním ochranným systémům je letoun vhodný i pro náročné mise v krizových oblastech. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Délka: 24,5 m

Rozpětí křídel: 25,8m

Maximální rychlost: 576 km/h

Max. dolet bez zatížení: 5 630 km

Užitečné zatížení: 9 250 kg

Osádka: 2 osoby

Převážná kapacita: 66 vojáků/24 lehátek



Obrázek 12 Letoun CASA C-295M.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Typ a počet letecké techniky nasazované pro přepravu humanitární pomoci je určen podle aktuálních schopností 24. základny dopravního letectva (dále v textu jen „zDL“). (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Záchranné a evakuační práce, vzdušný průzkum a podpora IZS

Další významnou oblastí, ve které se letecké síly uplatňují, je záchrana a evakuace osob, provádění záchranných operací, vzdušný průzkum a přeprava humanitární pomoci, jednotlivců či specializovaných týmů integrovaného záchranného systému.

Tyto úkoly zajišťují armádní vrtulníky určené pro službu Search and Rescue (dále v textu jen „SAR“) a to:

Vrtulník Mi-17 (region Čechy): Dolet tohoto stroje je 660 km. Umožňuje přepravu až 22 osob nebo nákladu o hmotnosti do 4 tun (3 tuny v podvěsu).

Vrtulník Mi-171Š (region Morava): Vybaven přídavnými nádržemi s doletem 550 až 1000 km. Disponuje kapacitou 26 sedaček, 12 nosítek a maximální nosností nákladu 4 tuny. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Mil Mi-17

Střední víceúčelový dvoumotorový vrtulník klasické konstrukce, určený především k přepravě osob. Jde o modernizovanou verzi typu Mi-8, od které se liší například umístěním třílistého vyrovnávacího rotoru na levé straně ocasního nosníku a přítomností deflektorů pro ochranu motorů před vnikem pevných částic.

Vrtulník je vybaven pokročilými navigačními, informačními a spojovacími systémy, které umožňují bezpečný provoz i za ztížených povětrnostních podmínek ve dne i v noci. Mi-17 je vybaven ochrannými systémy proti střelám s infračerveným naváděním a umožňuje instalaci přídavných palivových nádrží o celkovém objemu 1830 litrů. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Výkon: 2x 1 435 kW

Max. rychlost: 250 km/h

Dolet: 500 km

Únosnost: 4000 kg

Osádka: 3 osoby

Hmotnost vrtulníku: 7 055 kg

Max. vzletová hmotnost: 13 000 kg

Délka s otáčejícími se rotory: 25,23 m



Obrázek 13 Mil Mi-17.

(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Mil-Mi 171Š a Mi-171 ŠM

Tento víceúčelový střední vrtulník se vyznačuje dvojicí motorů TV3-117 VM, které značně vylepšují jeho výkonnost v náročných podmínkách, jako jsou vysoké nadmořské výšky a extrémní teploty. Vrtulníky Mi-171 Š byly opakovaně využívány v krizových situacích a k podpoře Integrovaného záchranného systému České republiky. (Agentura personalistiky AČR, © 2025a)

Verze Mi-171 ŠM je modernizovanou variantou Mi-171 Š, která byla v roce 2014 upravena pro mise v Afghánistánu. Tato modifikace zahrnuje ochranu proti protiletadlovým raketám a je vybavena vnitřními palivovými nádržemi pro zvýšení doletu.

Vrtulník je vybaven podtrupovým závěsem, který umožňuje přepravu nákladu o maximální hmotnosti až 4000 kg. Pro usnadnění manipulace s nákladem disponuje rozšířenými dveřmi a hydraulicky sklopnou rampou. (Agentura personalistiky AČR, © 2025a)

Základní technické údaje:

Maximální rychlost: 250 km/h

Délka: 25,35 m

Výška: 4,75 m

Hmotnost: 8,4 t

Dolet: 1 065 km

Kapacita: 24 osob

Osádka: 3 osoby

Výkon: 2 × 1618 kW



Obrázek 14 Mil-Mi 171Š.

(zdroj: Agentura personalistiky AČR, © 2025a)

Díky modernímu vybavení, které zahrnuje systémy nočního vidění a civilní odpovídač, je Mi-171 Š rovněž vhodný pro aeromobilní operace. V bojových podmínkách může podvěšená výzbroj přispět k neutralizaci protivníků. (Agentura personalistiky AČR, © 2025a)

Každý vrtulník má pětičlennou posádku. Pohotovostní doba pro nasazení SAR jednotek činí 20 minut během dne a 30 minut v noci, v souladu se směrnicemi pohotovostního nasazení. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Následující technika, ačkoli není formálně zařazena v rámci ÚPP IZS z roku 2025, si zachovává svůj nezanedbatelný význam při řešení mimořádných událostí. Tato technika je schopna efektivně doplnit kapacity základních a ostatních složek integrovaného záchranného systému a její operační využití podstatně přispívá k rychlosti a efektivitě zásahů v krizových situacích.

UH-1Y Venom

Moderní víceúčelový vrtulník americké výroby, který navazuje na slavnou řadu „Huey“. Venom je vybaven dvojicí výkonných turbohřídelových motorů T700GE a čtyřlístým kompozitním rotorem, který zajišťuje vyšší stabilitu během letu a odolnost proti palbě až do ráže 23 mm. (Agentura personalistiky AČR, © 2025b)

Díky moderní avionice a senzorům patří tento letoun mezi nejvyspělejší vrtulníky své třídy. Navíc má s bitevním vrtulníkem AH-1Z Viper společných až 85 % součástí, což usnadňuje údržbu i provoz. První let absolvoval v roce 2001 a do sériové výroby se dostal v roce 2008. (Agentura personalistiky AČR, © 2025b)

Kromě toho, že zvládne přepravit větší množství osob či materiálu, je schopen i výrazné palebné podpory. Lze ho osadit kulomety či raketami vzduch–země na závěsných bodech. I díky těmto vlastnostem je Venom spolehlivým a všestranným prostředkem pro širokou škálu vojenských operací. (Agentura personalistiky AČR, © 2025b)

Základní technické údaje:

Délka: 17,78 m

Výška: 4,45 m

Maximální rychlost: 304 km/h

Maximální vzletová hmotnost:

8 390 kg

Kapacita: 12 osob

Výkon: 2×1363 kW



Obrázek 15 UH-1Y Venom.

(zdroj: Agentura personalistiky AČR, © 2025b)

Vrtulník W-3A SOKOL

Vrtulník je dvumotorový víceúčelový stroj, který vznikl jako modernizace staršího typu Mi-2. Oproti němu je větší, pevnější a technicky vyspělejší. Poprvé vzlétl v roce 1979, do výroby šel v roce 1985.

Slouží k přepravě až 12 osob nebo nákladu do 2 200 kg a je využíván také pro pátrací a záchranné mise. Má čtyřlístý rotor s tlumičem vibrací, nádrže na 1 700 litrů paliva a možnost připojení dalších. Vrtulník je vybaven moderní avionikou, díky které může létat

i za špatného počasí, ve dne i v noci. Výrazně pomohl například během povodní na Moravě v roce 1997. (Šindelář, 2013)

Základní technické údaje:

Maximální rychlost: 270 km/h

Výška: 4,12 m

Hmotnost: 3 300 kg

Dolet: 1225 km

Kapacita: 12 osob

Únosnost: 2 200 kg

Délka trupu: 14,21 m



Obrázek 16 Vrtulník W-3A SOKOL.
(zdroj: Šindelář, 2013)

Dekontaminační vozidlo ACHR-90

Vozidlo na podvozku typu TATRA 815 VP 33 slouží k provádění dekontaminace osob, zbraní a vozidel v terénních podmínkách. Je schopno transportovat různé druhy kapalin a připravovat směsi pro dekontaminaci. Vozidlo je opatřeno speciálním vybavením, které umožňuje vytvářet vysokotlakou horkou vodu, zřizovat nezávislé dekontaminační místo, dekontaminovat tvrdé povrchy nebo terén, vykonávat sprchování osob teplou vodou a hasit požáry. (Armáda ČR, © 2025)



Obrázek 17 Dekontaminační vozidlo ACHR-90.
(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

Automobil mostní AM-50

Automobil mostní AM-50 je speciální kolové vozidlo, které bylo konstruováno na podvozku TATRA T-815, v konfiguraci 8x8, a je určeno k přemostování různých typů překážek. Tento vůz se využívá nejen ke zdolávání přírodních a umělých překážek o šířce od 10 do 12,5 metrů jedním mostním polem, ale také při výstavbě mostů skládajících se z více pólů (až 8), což umožňuje překlenout i větší vzdálenosti.

Vozidlo je vybaveno podpěrou, pokládacím a buldozerovým zařízením. Délka mostního pole činí 13,5 metru a šířka 4 metry, přičemž jeho nosnost dosahuje až 50 tun.

AM-50 je schopen brodění vodních překážek do hloubky 1,4 metru, a to bez nutnosti další úpravy. Hloubka překážky, která má být přemostována, se může pohybovat v rozmezí od 2 do 6 metrů. K pohybu v těžkém terénu slouží centrální huštění pneumatik. Osádka vozidla je chráněna filtroventilačním zařízením v případě radiačního nebo chemického zamoření. (Armáda ČR, © 2025)

Základní technické údaje:

Pohotovostní hmotnost: 25 900 kg

Délka: 12 000 mm

Výška: 3 800 mm

Šířka: 3 150 mm

Délka mostního pole: 13 500 mm

Šířka mostního pole: 4 000 mm

Nosnost jednoho mostního pole: 50 000 kg



Obrázek 18 Automobil mostní AM-50.
(zdroj: Armáda ČR, © 2025)

7 POROVNÁNÍ VYČLENĚNÝCH SIL A PROSTŘEDKŮ ARMÁDY ČR V ÚSTŘEDNÍM POPLACHOVÉM PLÁNU IZS Z LET 2023 A 2025

Porovnáním Ústředních poplachových plánů IZS z let 2023 a 2025 lze vysledovat výrazný posun v rozsahu zapojení Armády České republiky, a to jak z hlediska struktury, tak i formy prezentace jednotlivých jednotek a jejich schopností. V novějším dokumentu jsou některé oblasti, ve kterých AČR v roce 2023 hrála aktivní roli, zcela předány civilním složkám, v jiných je naopak zachována přítomnost armády, ale pod novým označením a s odlišnými podmínkami nasazení. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Jednou z oblastí, kde došlo k nejviditelnější změně, je nouzové ubytování. Zatímco v roce 2023 armáda figurovala například prostřednictvím tzv. „humanitární základny a stavebního týmu“, vybaveného mj. nákladními automobily a kontejnery s kapacitou až pro 450 osob, v plánu z roku 2025 je tato role plně převzata Hasičským záchranným sborem ČR. AČR zde již není vůbec uvedena, a to ani jako záložní síla. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Zcela novou tabulkou v ÚPP 2025 je oblast nouzového zásobování energií a pitnou vodou. Tato oblast se v předchozím plánu neobjevovala a nově ji plně zajišťují civilní složky. Armáda se v této oblasti nepodílí, ačkoliv se jedná o logisticky náročný aspekt, který v minulosti často spadal do její kompetence. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

V oblastech, kde Armáda ČR nadále působí, došlo k výrazným změnám v pojmenování jednotek. Zatímco v roce 2023 se ještě konkrétně hovořilo o různých „odřadech“, například odřad k provádění zemních prací či dekontaminační odřad, v roce 2025 tato specifická označení z většiny vymizela. Hlavní změnou je zařazení konkrétních požadavků ze strany AČR pro vykonání požadovaných činností. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Nastaly rovněž i změny v oblasti doby potřebné pro poskytnutí daných sil. V roce 2023 bylo například běžné, že výjezd armádních odřadů byl realizován do 72 hodin, nebo dokonce bez konkrétního časového limitu. Novější plán sjednocuje reakční čas na 24 hodin od vyžádání operačním střediskem, přičemž toto se vztahuje na většinu oblastí, jako je technická pomoc, odstraňování následků živelních pohrom či zajištění sjízdnosti komunikací. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Armáda zůstává i nadále důležitým hráčem v oblastech, jako je dekontaminace techniky a osob nebo CBRN průzkum a detekce. V roce 2023 byla struktura těchto jednotek přesně vymezena, například čtyři dekontaminační odřady, z nichž dva byly připraveny k okamžitému nasazení a další dva bez časového omezení. Oproti tomu v roce 2025 jsou tyto jednotky popsány velmi obecně. V roce 2025 přibyl počet specializované techniky. Nově se v plánu objevují také požadavky na stravování, ubytování a parkování těchto jednotek, což v předchozích verzích dokumentu nebylo zmíněno. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Zdravotnické a veterinární SaP AČR zůstávají v obou dokumentech srovnatelné, načež se mírně liší v názvech a uspořádání činností jednotek. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Co se týče letecké podpory, v ÚPP z roku 2025 jsou uvedeny konkrétní typy vrtulníků stejně tak v ÚPP z roku 2023. Novější verze plánu obsahuje detailnější informace o konkrétních letounech. Zůstává zřejmé, že armádní letectvo nadále hraje významnou roli v systému Integrovaného záchranného systému, například při evakuaci, přepravě zraněných či nasazení ve ztížených terénních podmínkách. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Pokud jde o leteckou podporu, oba ÚPP, uvádějí stejné činnosti AČR a konkrétní typy vrtulníků. Novější verze plánu ale přináší podrobnější informace o jednotlivých letounech. I nadále je zřejmé, že armádní letectvo hraje důležitou roli v rámci Integrovaného záchranného systému, a to zejména při evakuacích, přepravě zraněných nebo při zásazích v náročném terénu. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023; Ministerstvo vnitra České republiky, 2025)

Z celkového pohledu lze konstatovat, že ÚPP pro rok 2025 odráží snahu o modernizaci, zjednodušení a rychlejší operační reakce. I když zůstává role Armády ČR klíčová, její zapojení je popsáno méně konkrétně, důraz se převážně klade na flexibilitu, připravenost k nasazení a schopnost reagovat v závislosti na typu události, místo toho, aby se řídilo předem stanoveným schématem. V mnoha oblastech tak došlo ke zvýšení dynamiky nasazení, avšak zároveň hrozí ztráta přehlednosti a konkrétního plánovacího rámce.

8 NASAZENÍ ARMÁDY PŘI POVODNÍCH V ROCE 2024

V roce 2024 Českou republiku postihly devastující povodně, které měly nejvážnější dopad na Olomoucký a Moravskoslezský kraj. Armáda České republiky se významně podílela na záchranných a humanitárních operacích, jejíž příslušníci byli nasazeni nejen na odstraňování škod, ale rovněž na preventivní opatření a evakuaci obyvatelstva (Dvořáková, 2024).

Již při prvních výstrahách se do akce zapojili odborníci z Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu v Dobrušce. Tito specialisté začali vyhodnocovat aktuální meteorologické podmínky a vytvářet modely možných dopadů na ohrožené oblasti. Tyto zásadní informace byly následně sdíleny s civilními složkami krizového řízení. Dne 13. září 2024 vydal náčelník Generálního štábu Armády České republiky rozkaz k vyhlášení pohotovosti pro jednotky Integrovaného záchranného systému, včetně 15. ženijního pluku a vojenských hasičů. Následující den došlo k aktivaci Velitelství pro operace, které koordinovalo veškeré armádní nasazení (Dvořáková, 2024).

Nasazení vojáků – nasazení AČR začalo prakticky okamžitě. První vojáci byli vysláni na žádost starosty Strakonic, který požádal o asistenci při plnění pytlů s pískem a odklizení spadlých stromů z komunikací, a o dva dny později na žádost hejtmana Olomouckého kraje. Déle byli nasazeni piloti a záchranáři s celkem pěti vrtulníky z 22. základny vrtulníkového letectva v Náměšti nad Oslavou a 24. základny dopravního letectva Praha-Kbely. Pětici vojáků s vrtulníkem W-3A Sokol z 24. základny se podařilo zachránit z rozbourené řeky Bělé v Jeseníku a okolních obcích 25 osob. (Dvořáková, 2024)

Celkem se vrtulníkářům podařilo úspěšně evakuovat celkem 54 osob a přepravit 206 tun materiálu. (Ministerstvo obrany České republiky, 2024c)

Vrtulníkáři operovali z letiště Mošnov a po dokončení záchranných a evakuačních činností se podíleli na rozvozu humanitární pomoci a transportu osob. (Dvořáková, 2024)

Dne 17. září vláda schválila nasazení nejvýše 2000 vojáků v období od 17. září do 31. října 2024. Tito vojáci měli plnit různé úkoly, které zahrnují evakuaci obyvatel, zásobování postižených oblastí vodou a poskytování humanitární pomoci, odklizení sutě a naplavenin, stejně jako výstavbu provizorních mostů a lávek pro obnovu infrastruktury a dezinfekci silnic a obytných prostor. (Dvořáková, 2024)

S ohledem na pokračující situaci v postižených oblastech bylo rozhodnuto o prodloužení nasazení vojáků do konce listopadu 2024 a jejich počet byl snížen na jeden tisíc.

Nejvyšší intenzita nasazení vojáků byla zaznamenána na počátku října, kdy bylo v průběhu těchto dní denně nasazeno téměř 1 300 vojáků spolu s více než třemi sty kusy techniky. Vojáci všech druhů sil, včetně specialistů, se zapojili do této operace. Zvláštní důraz byl kladen na pozemní síly, zejména na ženisty a chemiky, zatímco z leteckých sil se zapojili piloti a záchranáři. Mezi specialisty, kteří přispěli, byli rovněž geodeti, veterináři, psychologové a zdravotníci. Hlavní část vojáků, kteří se podíleli na vyklízení budov a čištění ulic, tvořily jednotky z okolních postižených obcí, konkrétně 7. mechanizovaná brigáda a 53. prapor průzkumu a elektronického boje. Pomoc rovněž poskytovali vojáci ze 4. brigády rychlého nasazení, 26. pluku velení, řízení a průzkumu ze Staré Boleslavi, jakož i logisticy z praporu podpory nasaditelných sil z Lipníku nad Bečvou. V průběhu necelých tří měsíců se na místech postižených povodněmi vystříдалo 5 400 vojáků z povolání a vojáků v aktivní záloze. Je však důležité zdůraznit, že mnozí vojáci, včetně aktivních záložáků, se rovněž zapojili do pomoci v průběhu svého osobního volna jako dobrovolníci. (Dvořáková, 2024)

Obnova dopravní infrastruktury – jedním z hlavních úkolů armády po opadnutí vody bylo budování náhradních přechodových tras. Geodeti a ženisté provedli průzkum míst, kde bylo možné postavit provizorní mosty a lávky. Z více než padesáti předložených požadavků o postavení mostních provizorií byla realizována pouze část. V některých případech byly, například z důvodu stavební či finanční náročnosti, zvoleny alternativy jako brody nebo pěší lávky. Celkem vojáci z 15. ženijního pluku vyzvedli ze skladů Správy státních hmotných rezerv (dále v textu jen „SSHR“) 22 mostních konstrukcí a 8 lávek pro pěší. (Dvořáková, 2024)

Vojenská technika – kromě ženijní techniky, která například zahrnovala bagry a jeřáby, byly nasazeny také vrtulníky typu W3A Sokol, Mi-171Š a UH-1Y Venom. Za účelem dezinfekce silnic a domů byli použity dekontaminační vozidla ACHR M90. Nezbytnými vozidly byly i vojenské sanity. (Dvořáková, 2024)

Armáda rovněž zavedla v místech bez mobilního signálu systém Starlink, který zajišťuje vysokorychlostní internetové připojení. (Ministerstvo obrany České republiky, 2024c)

Spolupráce s IZS – nasazení armády bylo důkladně koordinováno s IZS, přičemž klíčovou roli sehráli hasiči, jakožto velitelé zásahu. Armáda poskytovala technickou podporu, podobně jako ostatní složky Integrovaného záchranného systému. Její nasazení bylo možné na základě žádosti zaslané prostřednictvím NOPIS GŘ HZS ČR. (Dvořáková, 2024)

Ukončení nasazení sil a prostředků AČR – mandát pro nasazení Armády ČR skončil dne 30. listopadu 2024. K tomuto datu se na Moravě nacházelo ještě okolo 180 vojáků s 80 kusy techniky. Poslední jednotky, především ženisté, dokončily své úkoly, předaly stavby obcím a začaly se přesouvat zpět do svých posádek. (Dvořáková, 2024)

9 VÝSLEDKY ANALÝZY

Analýza vyčleněných sil a prostředků Armády České republiky určených pro řešení povodňových mimořádných událostí přinesla několik poznatků.

AČR disponuje rozsáhlou škálou technických prostředků, které lze efektivně využít v případě povodní. Mezi nejvýznamnější prostředky patří například vyprošťovací automobily T-815 AVS 6x6, terénní vozidla Land Rover Defender, kolové nakladače KN-251 a univerzální dokončovací stroje UDS 214. Tyto prostředky jsou schopny provádět zásahy v náročných terénních podmínkách, kde by civilní technika často nebyla dostačující. Díky těmto kapacitám je armáda schopna rychle poskytnout pomoc například při vyprošťování, odstraňování trosek, zabezpečování komunikací nebo také při poskytování základní humanitární pomoci.

Výsledky analýzy potvrdily, že nasazení AČR v rámci povodňových událostí je efektivní a přínosné. Klíčovým faktorem úspěchu není pouze technické zázemí, ale rovněž schopnost armády rychle zajistit logistickou podporu pro své jednotky, včetně ubytování, stravování a technického zázemí během zásahu.

Současně však analýza identifikovala několik problémů, které mohou omezit efektivitu budoucích zásahů:

- Ne všechny prostředky využívané AČR při povodních jsou uvedeny v Ústředním poplachovém plánu IZS. To může komplikovat jejich rychlé nasazení na vyžádání složek IZS.
- Chybí veřejně dostupný přehled o počtu vyprošťovacích, ženijní a zdravotnické techniky AČR, která je využívána při mimořádných událostech. Tento nedostatek informací ztěžuje objektivní hodnocení připravenosti armády na krizové situace a plánování operativního nasazení.
- Část techniky dříve využívané AČR byla převedena pod Hasičský záchranný sbor ČR, což oslabilo přímou schopnost armády zasahovat při některých typech mimořádných událostí.

Významným podkladem pro hodnocení byla i aktuální zkušenosti z povodní v roce 2024, které potvrdily připravenost Armády ČR reagovat na krizové situace a ukázaly důležitost spolupráce s civilními orgány a ostatními složkami IZS. Tato událost potvrdila schopnost armády pružně reagovat na potřeby složek IZS a efektivně se zapojit do ZaLP. Současně

ale znovu ukázala potřebu lepší evidence dostupné techniky a jejího aktualizovaného zařazení do plánovacích dokumentů.

Celkově lze konstatovat, že Armáda České republiky i přes uvedené nedostatky zůstává klíčovou součástí systému civilní ochrany, přičemž její role při řešení rozsáhlých mimořádných událostí, jako jsou povodně, je nadále nezastupitelná.

NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

- Revidovat Ústřední poplachový plán IZS
 - Doplnit všechny prostředky AČR reálně využívané při mimořádných událostech.
- Vytvořit interní přehled ženijní, logistické a zdravotnické techniky AČR
 - Zajistit dostupnost těchto informací pro krizové řízení (krajské úřady, HZS apod.).
- Posílit ženijní a logistické kapacity AČR
 - Modernizovat a doplnit techniku určenou k vyprošťování, přepravě osob a zdravotnickému zabezpečení.
- Zlepšit meziresortní spolupráci mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem vnitra České republiky.
 - Zajistit pravidelná společná cvičení a lepší výměnu informací.
- Podpořit využívání aktivních záloh AČR při řešení mimořádných událostí
 - Zapojit aktivní zálohy více do nevojenských záchranných a likvidačních prací.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zpracována na téma „Síly a prostředky Armády České republiky vyčleňované k řešení mimořádných událostí“ se zaměřením na konkrétní typ mimořádné události, a to na povodně. Hlavním cílem této práce bylo na základě provedené analýzy navrhnout možné změny a opatření, která mohou přispět ke zlepšení stavu a efektivity využívání sil a prostředků Armády České republiky v rámci této mimořádné události.

V teoretické části byl analyzován systém ochrany populace v České republice, vymezen mezinárodní i vnitrostátní právní rámec pro řešení mimořádných událostí. Následně byl představen význam a členění Integrovaného záchranného systému. Pozornost byla rovněž věnována Ústřednímu poplachovému plánu České republiky, jenž určuje zásady a postupy pro koordinaci záchranných složek a alokaci sil a prostředků Armády České republiky při řešení mimořádných událostí.

Praktická část práce se zaměřila na analýzu sil a prostředků Armády České republiky určených k zásahu při povodních. Byly zde analyzovány a porovnány dva poslední Ústřední poplachové plány (verze z roku 2023 a 2025), s důrazem na změny v oblasti vyčleněných armádních kapacit. Dále je v práci popsána činnost Armády ČR při povodních, které postihly Českou republiku v roce 2024. Tato událost představuje jednu z mnoha, která poukazuje na skutečnost, že Armáda ČR byla pro zvládnutí následků povodní klíčová.

Vyhodnocením nasazených sil a prostředků bylo potvrzeno, že Armáda České republiky je schopna účinně se podílet na širokém spektru záchranných a likvidačních činností, které jsou při povodních nezbytné. Bez její pomoci by zvládnutí tak rozsáhlých událostí bylo pro Integrovaný záchranný systém výrazně složitější.

Závěrem jsou v práci navržena opatření, která by mohla přispět k efektivnějšímu zapojování armádních sil do systému ochrany obyvatelstva. Mezi hlavní návrhy patří doplnění prostředků Armády ČR, které jsou reálně využívány při mimořádných událostech. Dalším je modernizace některých typů techniky, která je využívána při záchranných a likvidačních pracích.

Na základě dosažených výsledků lze konstatovat, že stanovený cíl práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AGENTURA PERSONALISTIKY AČR, © 2025a. *Technika*. Online. Do armády. Dostupné z: <https://doarmady.mo.gov.cz/o-armade/armypedia/technika/mi-171-s>. [cit. 2025-04-10].

AGENTURA PERSONALISTIKY AČR, © 2025b. *Technika*. Online. Do armády. Dostupné z: <https://doarmady.mo.gov.cz/o-armade/armypedia/technika/uh-1y>. [cit. 2025-04-10].

ARMÁDA ČR, © 2025. *Technika a výzbroj*. Online. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/technika/default.htm>. [cit. 2025-04-10].

ČESKO, 1998. *Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky - znění od 1. 12. 2000*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110#f1861159>.

ČESKO, 1999a. *Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky - znění od 6. 3. 2025*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219#f1964613>.

ČESKO, 1999b. *Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky - znění od 6. 3. 2025*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222#f1967524>.

ČESKO, 2000a. *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů – znění 1. 1. 2024*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 21. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.

ČESKO, 2000b. *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) – znění od 1. 1. 2024*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 21. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>.

ČESKO, 2001a. *Vyhláška č. 247/2001 Sb., Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany - znění od 1. 1. 2025*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 6. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247#f2212049>.

ČESKO, 2001b. *Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) - znění od 1. 4. 2025*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 3. 4. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254#f2214187>.

ČESKO, 2004. *Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) - znění od 23. 7. 2023*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 26. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-585#f2882137>.

ČESKO, 2008a. *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky - znění od 28. 6. 2022*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 6. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20220628?porov=20220101#f3877986>.

ČESKO, 2008b. *Nářízení vlády č. 465/2008 Sb., o povolání vojáků Armády České republiky k plnění úkolů Policie České republiky při radiačních haváriích na jaderných elektrárnách - znění od 1. 1. 2009*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 6. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-465#f3912974>.

ČESKO, 2011. *Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) - znění od 1. 1. 2025*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 6. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372#f4436895>.

ČESKO, 2015. *Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru) - znění od 1. 4. 2024*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 6. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320#f5710083>.

ČESKO, 2023. *Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému: Stav k 1. lednu 2023*. Praha: Ministerstvo vnitra– generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Č. j.: MV-215844-1/PO-IZS-2022.

ČESKO, 2025. *Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému: Stav k 1. lednu 2025*. Praha: Ministerstvo vnitra– generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Č. j.: MV-122752-1/PO-IZS-2024.

DVOŘÁKOVÁ, Magdalena, 2024. *Pomoc vojáků při povodních dnes po třech měsících skončila*. Online. In: Ministerstvo obrany České republiky. 30. 11. 2024. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/pomoc-vojaku-pri-povodnich-dnes-po-trech-mesicich-skoncila-255454/>. [cit. 2025-03-10].

EUROPEAN COMMISSION, ©2019. *RescEU – Civil Protection Mechanism*. Online. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_en. [cit. 2025-02-21].

EUROPEAN COMMISSION, ©2021. *European Civil Protection Pool*. Online. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-civil-protection-pool_en. [cit. 2025-02-21].

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE, 2013. *Rozhodnutí ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie*. Online. 2013. Dostupné z: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mechanismus_civiln%C3%AD_ochrany_Unie.pdf. [citace: 21. 02. 2025].

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025a. *Mechanismus civilní ochrany Unie*. Online. Dostupné z: https://hzscr.gov.cz/clanek/aktivita-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D&utm_source=chatgpt.com. [cit. 2025-02-21].

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025b. *Zvláštní povodně*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/zvlastni-povodne.aspx>. [cit. 2025-03-28].

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. *Ochrana před povodněmi a zvláštními povodněmi v ČR*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/povodne-pdf.aspx>. [citace: 28. 03. 2025].

KRIZPORT, © 2023. *POVODNĚ*. Online. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/rady/chytre-blondynky-radi/povodne>. [cit. 2025-03-28].

MĚSTO PLZEŇ, ©2025. *Vyžadování pomoci AČR*. Online. Oddělení krizového řízení. 9. 3. 2018. Dostupné z: <https://bezpecnaplzen.eu/krizove-rizeni/usek-obrany-cr/vyzadovani-pomoci-acr/>. [cit. 2025-03-20].

MĚSTO VLAŠIM, © 2013–2025. *Základní dělení mimořádných událostí*. Online. Dostupné z: https://www.mesto-vlasim.cz/data/usr_001_novy_adresar_vlasim/zakladni_deleni_mim_udalosti.pdf. [cit. 6. 2. 2025].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, 2025. *Speciální síly AČR*. Online. Dostupné z: <https://specialnisily.mo.gov.cz/>. [cit. 2025-03-23].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025a, *Velitelství pozemních sil AČR*. Online. Ministerstvo obrany České republiky. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/struktura/generalni/poz/velitelstvi-pozemnich-sil-acr-221600/>. [cit. 26. 3. 2025].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025b, *Velitelství vzdušných sil AČR*. Online. Ministerstvo obrany České republiky. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdusnych-sil-86864/>. [cit. 26. 3. 2025].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025c, *Velitelství informačních a kybernetických sil*. Online. Ministerstvo obrany České republiky. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/struktura/generalni/kyb/velitelstvi-kybernetickych-sil-a-informacnich-operaci-214169/>. [cit. 26. 3. 2025].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025d, *Velitelství teritoriálních sil*. Online. Ministerstvo obrany České republiky. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/struktura/generalni/ter/velitelstvi-teritoria-214170/>. [cit. 26. 3. 2025].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, © 2025e, *Velitelství výcviku – Vojenská akademie*. Online. Ministerstvo obrany České republiky. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/struktura/generalni/va/velitelstvi-vycviku--vojenska-akademie--87035/>. [cit. 26. 3. 2025].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, 2024. *Ročenka ministerstva obrany České republiky 2023*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha. ISBN 978-80-7278-897-2. Online. Dostupné z: <https://www.mo.gov.cz/assets/multimedia-a-knihovna/publikace/rocenky/rocenka-2023-web-.pdf>.

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, 2024a. *Otázky a odpovědi: Pomoc vojáků při povodních*. Online. Ministerstvo obrany České republiky. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/otazky-a-odpovedi:-pomoc-vojaku-pri-povodnich-253856/>. [cit. 2025-03-20].

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, 2024b. *Koncepce výstavby Armády České republiky 2035*. Praha. ISBN 978-7278-873-6.

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, 2024c. *Povodně 2024: V terénu jsou stovky vojáků včetně specialistů*. Online. In: Ministerstvo obrany České republiky. 21. 09. 2024. Dostupné z: <https://mocr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/povodne-2024:-v-terenu-jsou-stovky-vojaku-vcetne-specialistu-253814/>. [cit. 2025-04-10].

NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION, 2024. *Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre*. Online. NATO. 26 Aug. 2024. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm. [cit. 2025-03-18].

ŠINDELÁŘ, Miroslav, 2013. *W-3A Sokol*. Online. In: Ministerstvo obrany České republiky. 03. 10. 2013. Dostupné z: <https://acr.mo.gov.cz/technika-a-vyzbroj/letecka/w-3a-sokol-89945/>. [cit. 2025-04-10].

ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada. 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.

VILÁŠEK, Josef a Jan FUS. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2170-8.

VILÁŠEK, Josef, FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Druhé, upravené vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. 197 stran. ISBN 978-80-246-5067-8.

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8.

ZELENAKOVA, Martina; HLAVÍNEK, Petr a NEGM, Abdelazim M., 2020. *Management of Water Quality and Quantity*. 2020. Springer-Verlag. ISBN 978-3-030-18358- 5.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Organizační struktura vzdušných sil.	25
Obrázek 2 Vyprošťovací automobil T-815 AVS 6x6.	36
Obrázek 3 Land Rover DEFENDER.	37
Obrázek 4 Kolový nakladač KN-251.	38
Obrázek 5 UDS 214.	39
Obrázek 6 Automobil T-815 8x8 tahač přívěsů.	39
Obrázek 7 Nákladní automobil TATRA 810.	40
Obrázek 8 Podvalník P-50 N.	41
Obrázek 9 BZ T-815.	41
Obrázek 10 Zdravotnický terénní automobil Land Rover 130.	44
Obrázek 11 Letoun A-319CJ.	46
Obrázek 12 Letoun CASA C-295M.	47
Obrázek 13 Mil Mi-17.	48
Obrázek 14 Mil-Mi 171Š.	49
Obrázek 15 UH-1Y Venom.	50
Obrázek 16 Vrtulník W-3A SOKOL.	51
Obrázek 17 Dekontaminační vozidlo ACHR-90.	51
Obrázek 18 Automobil mostní AM-50.	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Stupně povodňové aktivity	33
---	----

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AVZdr.	Agentura vojenského zdravotnictví AČR
AZ	Aktivní zálohy
CBRN	Chemické, biologické, radiologické a nukleární látky
CECIS	Společný komunikační a informační systém pro mimořádné události
ČR	Česká republika
EADRCC	Euroatlantické centrum pro koordinaci reakce na katastrofy
ECPP	Evropská rezerva civilní ochrany
ERCC	Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události
EU	Evropská unie
EU	Evropská unie
GŘ	Generální ředitelství
HNS	Humanitární a nouzová pomoc
HZS	Hasičský záchranný sbor
IKEM	Institutu klinické a experimentální medicíny
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
KVV	Krajské vojenské velitelství
MEDAVAC	Medical evacuation
MU	Mimořádná událost
NATINADMS	Integrovaný systém protivzdušné a protiraketové obrany NATO
NATO	Severoatlantická aliance
NGŠ	Náčelník Generálního štábu
PČR	Policie České republiky
SaP	Síly a prostředky

SAR	Služba pátrání a záchrany či Search and Rescue
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
UDS	Univerzální dokončovací stroj
ÚPP	Ústřední poplachový plán
VeOper	Velitel operačního nasazení
VeTerS	Velitelství teritoriálních sil
VRVN	Variabilní ruční vyprošťovací nástroj
ZaLP	Záchranné a likvidační práce
zDL	Základna dopravního letectva
ZZS	Zdravotnická záchranná služba